

SV REVIJA

NOVE TARČE ZA BOLJŠO
STRELSKO IZURJENOST

4 AKTUALNO

NA STROKOVNIH POSVETIH ZBRALI
ZAMISLI ZA IZBOJŠAVE

6 INTERVJU

Z VIŠJO VOJAŠKO STROKOVNO ŠOLO DVIGNILI
KAKOVOST IN UGLED VOJAŠKEGA ŠOLSTVA

10 IZPOSTAVLJAMO

PRIPRAVE NA LONDONSKE VRH NATA
OBRAMBNI MINISTRI O KREPITVI EVROPSKE VARNOSTI

12 IZ NAŠIH ENOT

MINOMETNIKI PRIPRAVLJENI ZA ODHOD V LATVIJO
NA VAJI FALCO IX PREVERILI ZMOGLJIVOSTI
BIOLOŠKE OBRAMBE
ZA LIBANON PRIPRAVLJEN 27. SLOVENSKI KONTINGENT
NA TAKTIČNI VAJI Z BOJNIM STRELJANJEM
PREVERILI DELOVANJE ČETE

25 SODOBNE TEHNOLOGIJE

Z NOVIMI TARČAMI IZBOJŠATI
STRELSKO USPOSOBJENOST

28 ZAŠČITA IN REŠEVANJE

NAJVEČJA NEVARNOST PRI NAŠEM DELU JE RUTINA

32 SPREMLJAMO

PODELITEV DIPLOM TEČAJA KONDICIJSKI TRENER
OBISK ŠTUDENTOV OBRAMBOSLOVJA
TO JE TO!
NA MINISTRSTVU ZA OBRAMBO ODPRTA
DEMENCI PRIJAZNA TOČKA
O VARSTVU OSEBNIH PODATKOV

36 PREŽIVETJE

SREČANJA Z MEDVEDOM

38 OBRAZI

DOBER DIRIGENT IMA KARIZMO

40 IZ VOJAŠKE ZGODOVINE

AVSTRIJSKO-TURŠKA VOJNA 1663-1664
IN BITKA PRI MONOŠTRU

42 NAPISALI STE

ZGODBA O BOJEVNICAH IN BOJEVNIKIH
SLOVENSKE VOJSKE

43 ŠPORT V VOJSKI

Z VOJAŠKIH IGER S KOLAJNAMI

48 JEZIKOVNI KOTIČEK

SVETLIKAVI TRICIJ ALI TRITIJ?

49 SPODBUDNA MISEL

SVEČE NA ADVENTNEM VENCU
TERITORIALNA OBRAMBA DOLENJSKE 1968-
1995: ZBORNIK PRISPEVKOV PO ZVVS
DOLENJSKE, MAG. MATJAŽ RAVBAR (UR.)

49 PREBRALI SMO**50 RAZVEDRILO**

NAGRADNA KRIŽANKA
POIŠČI PET RAZLIK

Slovenska vojska v znamenju Maistrovih vrednot

V preteklih dneh smo slovesno zaznamovali slovenski državni praznik, dan Rudolfa Maistra. 23. novembra 1918 je general Maister s svojimi borci za severno mejo razorožil nemško varnostno stražo in jo razpusil. S tem dejanjem je večji del narodnostnega in govornega območja Štajerske in Koroške pripadel Sloveniji. General Maister je bil velik domoljub, vojskovodja, narodni heroj in pesnik ter eden izmed največjih Slovencev 20. stoletja, saj mu je uspelo ohraniti našo severno mejo.

Vrednote in domoljubje, ki so bili skupni generalu Maistru in njegovim borcem, razvijajo tudi pripadniki Slovenske vojske, ki so s svojim vsakdanjim delovanjem vključeni v različne pomembne naloge doma in po svetu. V podporo in krepitev zavezniške odvrtačne države Slovenija z zavezniki že nekaj let prispeva svoje sile v misijo Okrepljene prednje prisotnosti, ki poteka v državah članicah na vzhodnem krilu Nata. Slovenska vojska bo v Latvijo prihodnji mesec napotila pripadnike že šestega slovenskega kontingenta, ki bo prvič v zgodovini Slovenske vojske sestavljen večinoma iz pripadnikov minometne enote. Udeležba na misiji bo za veliko pripadnikov pomembna strokovna izkušnja in priložnost za krepitev medsebojnih odnosov.

Slovenska vojska svojo usposobljenost krepi z izvajanjem rednih usposabljanj. Eno takšnih je prejšnji teden potekalo na osrednjem vadišču Slovenske vojske v Postojni, kjer so pripadniki 10. pehotnega polka izvajali taktično vajo z bojnim streljanjem čete. Z dodanimi elementi protiokepnih sistemov Spike in ob ognjeni podpori minometov 60 milimetrov so preverjali znanje iz taktičnih postopkov in strelsko izurjenost za delovanje podnevi ter v razmerah zmanjšane vidljivosti.

Slovenska vojska potrebuje poleg usposabljanj ustrezno opremljena in sodobna vadišča in strelišča, ki omogočajo čim bolj realistično usposabljanje. Pomembna pridobitev bo vsekakor nakup novih premičnih robotskih tarč, s katerimi bo izboljšala raven strelske usposobljenosti svojih pripadnikov. Nove tarče bodo predvidoma do maja 2020 uvedene v operativno uporabo v Slovensko vojsko.

Marko Pišlar

NA STROKOVNIH POSVETIH ZBRALI ZAMISLI ZA IZBOLJŠAVE

V Centru vojaških šol že od septembra potekajo različni posveti, namenjeni izmenjavi mnenj in stališč med pripadniki Slovenske vojske ter strokovnimi sodelavci o različnih izzivih v Slovenski vojski. Na septembrskem in oktobrskem posvetu sta bili osrednji temi razprav razvoj častniškega in podčastniškega poklica ter častniškega in podčastniškega zbora, 7. novembra pa je v Kadetnici Maribor potekal posvet Civil–kandidat–vojak na temo pridobivanja kadra in zadrževanja vojakov v sistemu ter preoblikovanja temeljnega in osnovnega vojaškostrokovnega usposabljanja. Vsakega izmed posvetov se je udeležilo okoli 50 pripadnikov Slovenske vojske iz različnih enot.

Besedilo: Jerneja Grmadnik

Foto: Bruno Toič

Na posvetu *Profil častnika za prihodnost* so udeleženci razpravljali o različnih vidikih častniškega poklica, še zlasti o delu, ki se nanaša na vojaško izobraževanje in usposabljanje častnikov. Vodil ga je brigadir mag. Vilibald Polšak, namestnik poveljnika Centra vojaških šol, svoje ugotovitve in razmišljanja pa so predstavili poveljnica Šole za častnike polkovnica Alenka Petek, namestnik poveljnika 72. brigade polkovnik Boštjan Baš, poveljnik Poveljniško-štabne šole polkovnik Ivan Turnšek in višji vojaški uslužbenec za razvoj vojaškega izobraževanja in usposabljanja višji vojaški uslužbenec XIV. razreda dr. Vinko Vegič. Po razpravi so udeleženci sklenili, da je le z jasno vizijo o lastnostih in zmožnostih, ki jih potrebujejo častniki SV, mogoče oblikovati ustrezne pristope pri njihovem šolanju in kariernem razvoju. Na drugem posvetu v organizaciji Šole za podčastnike, ki ga je vodil njen poveljnik podpolkovnik Robert Simonič, so udeleženci načeli vprašanja o vlogi podčastnikov. Strinjali so se, da je na vprašanja treba odgovoriti sodobno in predvsem v kontekstu konkretne vloge podčastnika v Slovenski vojski in Natu. Nekritično prevzemanje tujih rešitev ali rešitev iz preteklosti ne more nadomestiti poglobljenega premisleka, razprave in na tem temelječega soglasja v Slovenski vojski. Vsebine so bile obravnavane v obliki predstavitev trenutnega stanja, mogočih rešitev in predlogov, v sklepnem delu pa je potekala širša razprava kot povzetek vseh predstavljenih vidikov.

VOJAKE ZADRŽATI V SISTEMU

Tretji izmed sklopov posveta *Civil–kandidat–vojak* je bil namenjen vpogledu v trenutno stanje popolnjenosti Slovenske vojske, premislekom o izboljšavi ali optimizaciji procesov na statusnem področju ter iskanju predlogov za izboljšavo programov temeljnega in osnovnega vojaškostrokovnega usposabljanja. Veliko so govorili tudi o pridobivanju novih kandidatov, zadrževanju vojakov v sistemu in promociji vojaškega poklica. Posvet, ki ga je s svojim nagovorom odprl poveljnik Centra vojaških šol brigadir Milko Petek, sta vsebinsko pripravila in vodila namestnik poveljnika CVŠ brigadir mag. Vilibald Polšak ter podpolkovnik Iztok Stavanja, poveljnik Veščinskega

centra. Major Boštjan Stramšak iz Sektorja za kadre Generalštaba Slovenske vojske je pojasnil, da statistika prihodov in odhodov ni ugodna. Za služenje vojaškega roka se sicer prijavi kar nekaj prostovoljcev, vendar to ne pomeni nujno zaposlitve. Dodal je, da je treba kandidate za vojake po končanem vojaškostrokovnem usposabljanju čim prej dodeliti v enote, v katerih naj nadaljujejo urjenja in usposabljanja. Roman Kolar, vodja oddelka za pridobivanje kadra iz Sektorja za vojaške zadeve, je predstavil promocijske in oglaševalske aktivnosti, pri katerih je izpostavil uspešne vojaške

tabore za mlade. Pojasnil je, da so selekcijski postopki različni za kandidate prostovoljce, pripadnike pogodbene rezerve ali profesionalne vojake. Razlike so predvsem v zdravniških pregledih in pri preverjanju gibalnih sposobnosti. Prostovoljcem, denimo, tega pred začetkom usposabljanja ni treba opraviti, medtem ko je uspešno preverjanje pogoj za zaposlitev v Slovenski vojski. Omenil je tudi zmanjševanje pogodbenih rezervistov, tako zaradi starostnih omejitev kot tudi zaradi nenaklonjenosti delodajalcev ob službenih odsotnostih v primeru vpoklica rezervistov. Vodenje statusnih

zadev v Veščinskem centru je orisala stotnica Nataša Hočevnar, vodja kadrovske službe, ki je pojasnila, da različni statusi, torej prostovoljci, kandidati za vojaka s podpisano pogodbo, vojaški uslužbenci in kandidati za pogodbene rezerviste, pomenijo tudi različne birokratske postopke. Zadolžili so različno opremo, prav tako se med seboj razlikujejo zaradi pogodbenih obveznosti in obračunov plačil oziroma nadomestil. Ob koncu prvega dela posveta je še višji vojaški uslužbenec dr. Vinko Vegič predstavil koncept pripadnikov pogodbene rezervne sestave in prostovoljcev ter prostovoljnega služenja vojaškega roka iz leta 2017. Dejal je, da koncept predstavlja zgolj neko zamisel, kako naj bi bili organizirani obe obliki, da pa so največja ovira zakonske omejitve. Ob tem je dodal, da je glavna težava premalo interesa prebivalcev za kakršno koli obliko sodelovanja z vojsko. Po razpravi so se prisotni strinjali, da bi bilo smiselno prilagoditi različne statute, izvajati še drugačne oblike promocije ter poskrbeti, da je med končanim usposabljanjem za vojaka in odhodom v enoto čim manj časovne vrzeli.

ZADOVOLJNI VOJAKI NAJBOLJŠI PROMOTORJI

V drugem delu posveta je bilo največ govora o obeh programih – temeljnem in osnovnem vojaškostrokovnem usposabljanju. Normativne podlage in doktrino iz leta 2013, ki je usmerjevalni dokument, kako zapisano v zakonih uresničiti v posameznih programih, je predstavil podpolkovnik Anton Vavroš, načelnik Sektorja za načrtovanje vojaškega

izobraževanja in usposabljanja. Vodja programov TVSU višji vodnik Robert Šajn je predstavil predmetnik 601 uro trajajočega TVSU ter pojasnil, da je usposabljanje razdeljeno na tri glavne dele. Prvi je namenjen vojaški socializaciji in spoznavanju vojaškega življenja, pri čemer je največji osip. Sledita fazi individualnih veščin in usposabljanja iz oborožitve, ki jo uporabljajo kandidati, nato pa še izvedba vseh streljanj ter izpopolnitev taktičnih postopkov. Največji izziv po njegovih besedah trenutno predstavljajo novi strelski zvezki in to, kako jih vključiti v program, ne da bi se odpovedali drugim vsebinam. Višji vodnik Franko Suljkanovič, vodja programa OVSU, je pojasnil, da je to usposabljanje namenjeno vojakom strelcem, pehotnikom, preden so napoteni v enoto. Traja 270 ur oziroma šest tednov. Najbolj so poudarjeni strelsko usposabljanje in osnove taktike oddelka ter vzdrževanje fizične pripravljenosti, sledi pa še končni preizkus bojnega streljanja. Po njegovih besedah novi strelski zvezki predstavljajo predvsem časovne in logistične izzive. Kot zadnji je na posvetu strukturo Veščinskega centra in pet učnih vodov predstavil praporščak Miran Blaško, enotovni podčastnik Veščinskega centra. Pojasnil je kadrovsko strukturo in izpostavil obremenjenost inštruktorjev, ki morajo opravljati tudi redne službene obveznosti, kot so skrb za delovanje vojašnice, dežurstva in izpolnjevanje administrativnih zadev. Ob koncu posveta se je razvila zanimiva razprava z nekaterimi sklepi. Kadrovske stanje popolnjenosti SV z vojaki je slabo, zato je

vsak kandidat pomemben. Bistveno je torej, da med zaposlitvijo in odhodom v enote preteče čim manj časa ter da so postopki hitri. Pridobivanje kadra in uspešnost dela s kandidati na TVSU in OVSU, torej na začetku vojaške kariere, sta podlaga za ves nadaljnji razvoj ter delo pripadnikov Slovenske vojske. Ob tem so udeleženci posveta izpostavili, da poznamo zaradi različnih statusov raznovrstna merila vstopa državljanov v različne strukture Slovenske vojske, kar povzroča predvsem veliko administrativnih ovir za prehajanje med statusi. To se kaže tudi v dolgotrajnosti postopkov zaposlovanja. Prisotni so se strinjali, da so zadovoljni vojaki najboljše promotorji, pri tem pa je treba poskrbeti za hitre kadrovske postopke, poenotiti merila in uvesti bonuse ter narediti programe zanimivejše in učinkovitejše. Ob tem se je pojavila tudi zamisel o enovitem vojaškostrokovnem usposabljanju. Vojašnica Janka Premrla Vojka, ki je vstopna točka za kandidate, pa mora omogočiti kandidatom ob prihodu na temeljno vojaško usposabljanje udoben prehod iz statusa civilista v vojaka. Udeleženci so se strinjali, da mora struktura Veščinskega centra postati vzorčna enota in kot taka postaviti temelje organizacijske kulture v Slovenski vojski ter omogočati karierni razvoj inštruktorskega kadra. Sklepi in zbrani predlogi s strokovnih posvetov z namenom posodobitve vojaškega šolskega sistema oziroma razvoja sistema vojaškega izobraževanja ter usposabljanja posameznika bodo posredovani na Generalštab Slovenske vojske v nadaljnje razprave in odločanje. ■

Z VIŠJO VOJAŠKO STROKOVNO ŠOLO DVIGNILI KAKOVOST IN UGLED VOJAŠKEGA ŠOLSTVA

Pogovor z višjo vojaško uslužbenko XIII. razreda dr. Valerijo Bernik

S povezovanjem vojaškega šolstva z javnim izobraževalnim sistemom se od decembra 2016 ukvarja posebna medresorska projektna skupina, ki je do zdaj med drugim obravnavala tudi predloge in potrebe SV za ustanovitev Višje vojaške strokovne šole, na kateri se bodo usposabljali pripadniki SV. O delu skupine in načrtih za vzpostavitev šole, ki bo po načrtih začela prvič izvajati izobraževalni program za študente v študijskem letu 2021/2022, smo se pogovarjali s članico projektne skupine, vodjo ene njenih podskupin in vodjo delovne skupine za pripravo višješolskega programa z višjo vojaško uslužbenko XIII. razreda dr. Valerijo Bernik.

Besedilo: Marko Pišlar

Foto: Bruno Toič in Carmen Kos

Zakaj potreba po približevanju vojaškega izobraževanja javnemu izobraževalnemu sistemu?

Slovenska vojska potrebuje izobražene in dobro izurjene, disciplinirane, osebno zrele ter visoko etične pripadnike, ki jim znanje in veščine omogočajo kritično presojo ter aktivno odzivanje na spremembe v kompleksnih razmerah. Prav tako vojaške voditelje z moralno integriteto, ki imajo znanje in sposobnosti za delovanje na različnih ravneh, tako doma kot v mednarodnih vojaških strukturah, ter so sposobni delovati v različnih okoljih in sodelovati tudi z nevojaškimi akterji. Slovenska vojska potrebuje pripadnike, ki znajo slediti načelom in pravilom Vojaške doktrine SV in zavznitstva ter predano opravljajo svoj poklic. Za doseganje vseh teh ciljev je treba uveljaviti kakovostna merila, ki veljajo v javnem izobraževalnem sistemu v Republiki Sloveniji in se v ta sistem vključujejo čim bolj, kot je to mogoče.

Za povezovanje vojaškega šolstva z javnim izobraževalnim sistemom je bila leta 2016 ustanovljena posebna medresorska projektna skupina. Kakšna je njena sestava in kateri so glavni cilji?

V sestavi medresorske projektne skupine, ki jo vodi načelnica GŠSV generalmajorka Alenka Ermenc, so predstavniki Ministrstva za obrambo, Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Univerze v Ljubljani, Univerze v Mariboru, Državnega izpitnega centra, Šolskega centra Ptuj in Centra RS za poklicno izobraževanje. Januarja 2018 so bile s sklepom obrambne ministrice ustanovljene še tri podskupine, in sicer podskupina za višješolski študij za višje podčastnike, ki jo vodim jaz, podskupina za 1. in 2. bolonjsko stopnjo, katere vodja je polkovnik dr. Tomaž Kladnik, in podskupina za jezik, ki deluje pod vodstvom višje vojaške uslužbenke XIII. razreda mag. Branke Petek. Med glavnimi cilji projektne skupine so približevanje javno veljavnim izobraževalnim standardom, optimizacija stroškov pri izobraževanju pripadnikov SV in povečanje ugleda ter prepoznavnosti vojske v javnosti. V projektih skupinah naj bi tudi vojaško izobraževanje dopolnjevali z znanjem s civilnih izobraževalnih ustanov. Pripadnikom SV je treba zagotoviti javno priznano izobrazbo in konkurenčnost na trgu dela ter vzpostaviti sistem za kakovosten razvoj učiteljskega kadra. V preteklih obdobjih je bilo

izvedenih več poskusov, da bi sistem vojaškega izobraževanja vključili v javni izobraževalni sistem, vendar je bil proces dela v okviru teh projektov zaradi različnih razlogov prekinjen. Procesi vojaškega izobraževanja in usposabljanja potekajo v okviru Centra vojaških šol, ki izvaja izobraževanje in usposabljanje vojakov, podčastnikov in častnikov Slovenske vojske. Čeprav so nekatera vojaška izobraževanja in usposabljanja obsežna ter trajajo daljše časovno obdobje, so priznana samo interno in znotraj Ministrstva za obrambo. Z vključitvijo v javni izobraževalni sistem bomo bistveno prispevali k dvigu kakovosti vojaškega izobraževanja in usposabljanja ter povečanju ugleda Centra vojaških šol v javnosti.

Kako je potekalo delo v podskupini, ki jo vodite?

Podskupina za višješolski študij je pripra-

strinjala, da je treba najprej pripraviti preprosto obliko programa, ki vključuje vsebine internih tečajev šolanja podčastnikov in poteka v obliki obveznih modulov. V nadaljevanju je smiselno pripraviti program, ki bo vključeval izbirne module z znanjem z različnih področij za podčastnike in vojake, na primer s področij informatike, mehatronike, logistike, strojništva, bionike in drugih. S pridobitvijo dodatnega znanja bomo izboljšali kakovost dela v Slovenski vojski, hkrati pa bomo zagotovili diplomantom iz vrst podčastnikov in vojakov boljše zaposlitvene možnosti ob izhodu iz vojaškega sistema. Višja vojaška strokovna šola mora biti akreditirana, še preden bomo začeli pripravljati program z izbirnimi moduli, saj se o izbirnih moduli z drugimi višjimi šolami lahko dogovarjamo le kot enakopraven partner, torej kot akreditirana višja strokovna šola. Naša podskupi-

Z vključitvijo v javni izobraževalni sistem bomo bistveno prispevali k dvigu kakovosti vojaškega izobraževanja in usposabljanja ter povečanju ugleda Centra vojaških šol v javnosti.

vila obsežno analizo o možnostih za ustanovitev Višje vojaške strokovne šole znotraj Centra vojaških šol. Dodatno sta bila pripravljena še t. i. analiza SWOT akreditacije Višje vojaške strokovne šole in programa ter akcijski načrt izvedbe akreditacije višje strokovne šole in programa. V podskupini so podrobneje izračunali finančne posledice akreditacije Višje vojaške strokovne šole za podčastnike ter opravili primerjavo s finančnimi posledicami šolanja podčastnikov na zunanjih javnih izobraževalnih ustanovah. Pridobili so mnenja Podčastniškega zbora SV, Sektorja za kadre in Štaba GŠSV v zvezi z ustanovitvijo Višje vojaške strokovne šole. Določili in priskrbeli so strokovna gradiva za pripravo višješolskega programa in katalogov znanja ter določili postopke za akreditacijo programa. Na zadnji seji je podskupina sprejela sklepe, da delovna podskupina podpira ustanovitev višje strokovne šole in pripravo ter akreditacijo višješolskega programa za podčastnike. Podskupina je ugotovila, da Center vojaških šol izpolnjuje vse pogoje za akreditacijo Višje vojaške strokovne šole in programa. Skupina se je

na je predlagala, da se postopki za akreditacijo višješolskega programa in višje šole nadaljujejo z namenom čim hitrejše ustanovitve javno priznane višje šole znotraj Centra vojaških šol.

Kaj pa je vključevalo delo druge delovne podskupine?

V okviru podskupine za 1. in 2. bolonjsko stopnjo sta bila pripravljena predloga za reševanje problematike šolanja častnikov na 1. in 2. bolonjski stopnji. Delo te skupine še ni dokončano in odločitev bo sprejeta v prihodnosti. Prvi predlog se nanaša na vojaške module, ki bi bili organizirani znotraj posameznih fakultet. Ti moduli bi se izvajali v tretjem letniku visokošolskih študijskih programov. Glede na zeleno usmeritev bi se kandidati vpisali na ustrezno fakulteto, izbrali razpisan modul, praksa pa bi se izvedla za vse kandidate različnih fakultet. Drugi predlog se nanaša na visokošolski predmet Strokovna praksa, ki bi ga bodoči častniki opravili na Centru vojaških šol in tam absolvirali praktični del predmetov. V prvem predlogu je v okviru akreditacije vojaških modulov predlagan tudi razvoj

vojaških ved, katerega strokovni nosilci bi bili habilitirani izvajalci iz Slovenske vojske, kar bi omogočalo razvoj vojaške stroke. V drugem predlogu je navedeno izvajanje večinskega dela v Slovenski vojski. Pri izbiranju možnosti izvedbe bo treba upoštevati še težnjo Slovenske vojske, da se vzpostavi kot nosilec razvoja vojaškega znanja, vojaških ved in posledično vojaškega poklica.

za akreditacijo višješolskega programa. Pripraviti je treba sklep o ustanovitvi Višje vojaške strokovne šole, ki ga Ministrstvo za obrambo posreduje v sprejem Vladi Republike Slovenije. Izvedejo se postopki za vpis Višje vojaške strokovne šole v razvid izvajalcev javno veljavnih izobraževalnih programov leta 2020 z namenom izvedbe razpisa za vpis prvih študentov v šolskem letu 2021/2022. Pripravi se sklep o priznavanju

priprave višješolskega študijskega programa za podčastnike z vsebinami internih tečajev, ki jih izvaja Center vojaških šol. Prav tako je zagotovil pomoč in podporo ministrstva pri nadaljnjem delu medresorske skupine za 1., 2. in 3. bolonjsko stopnjo za častnike SV. Sogovornika sta podprla predstavljeni projekt ustanovitve Višje vojaške strokovne šole, ki bo v kratkem predložen v obravnavo Vladi Republike Slovenije.

Katere so bile glavne naloge podskupine za jezik?

Podskupina za jezik je izvajala primerljivost skupnega evropskega jezikovnega okvira s slovenskim vojaškim standardom STANAG 6001. Primerjala je opisnike znanja za posamezne ravni znanja in jezikovne spretnosti. Na podlagi tega je pripravila primerjalno preglednico ravni znanja, po kateri se bo izvajalo priznavanje pridobljenega znanja po standardu STANAG 6001 tudi v javnem izobraževalnem sistemu. Primerjava ravni, ki je rezultat dela podskupine, bo omogočala pripadnikom SV, ki opravijo izpite po merilih slovenskega vojaškega standarda STANAG 6001 in s potrdili prehajajo v javni izobraževalni sistem ali v civilno delovno okolje, korektno dokazovanje znanja jezika. Na podlagi dela te podskupine bo pripravljen sklep, ki ga bo podpisal minister za obrambo.

Medresorska skupina je že pripravila poročilo o svojem delu in ga septembra predstavila ministru za obrambo Karlu Erjavcu. Kateri sklepi so bili sprejeti po poročanju pri ministru? Sprejet je bil sklep, da se izvedejo postopki

ravni jezikovnega znanja na podlagi primerjalne preglednice med standardi skupnega evropskega jezikovnega okvira in slovenskim vojaškim standardom po STANAG 6001, ki ga Ministrstvo za obrambo prav tako posreduje v sprejem Vladi Republike Slovenije. Prav tako je bil sprejet dogovor, da delo končata podskupina za višješolski študij za višje podčastnike in podskupina za jezik, nadaljuje pa ga samo podskupina za 1. in 2. bolonjsko stopnjo, katere delo se razširi s 3. bolonjsko stopnjo. Dogovorjeno je bilo, da se zaradi kadrovskih menjav na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport skliče medresorska projektna skupina v novi sestavi, ki se seznani s poročilom o delu podskupin.

Pred sklicem projektne skupine v novi sestavi sta se oktobra na to temo sestala oba ministra z namenom nadaljnega uspešnega sodelovanja na področju povezovanja vojaškega šolstva z javnim izobraževalnim sistemom. Kako je potekalo srečanje?

Na sestanku je minister za izobraževanje, znanost in šport podprl predlog ustanovitve Višje vojaške strokovne šole ter

Strinjala sta se s predstavljenim akcijskim načrtom za ustanovitev šole in s sprejemom višješolskega programa. Ta predvideva sprejetje sklepa Vlade Republike Slovenije o ustanovitvi Višje vojaške strokovne šole in obravnavo programa ter katalogov znanja na Strokovnem svetu za vojaško izobraževanje in usposabljanje ter do junija 2020 oblikovanje predavateljskega zbora in akreditacijo programa Vojaški menedžment ter katalogov znanja. Julija 2020 bodo posredovani predlogi za vpis v razvid, od 1. februarja 2021 pa bodo objavljeni razpisi prostih mest za vpis v 1. letnik študija v študijskem letu 2021/2022, ki se bo začelo 1. oktobra 2021.

V okviru Višje vojaške strokovne šole je najprej načrtovan višješolski program Vojaški menedžment. Kako bo potekal?

Višješolski program Vojaški menedžment smo pripravili v sodelovanju z učitelji Centra vojaških šol. Večina izmed njih je že akreditirana kot višješolski predavatelj. Program Vojaški menedžment je pripravljen skladno z zahtevami javnega izobraževalnega sistema ter tako, da v prvih dveh semestrih vključuje vsebine tečaja

Osnovno vojaškostrokovno izobraževanje in usposabljanje kandidatov za podčastnike Slovenske vojske (OVSIU) ter tečaja Nadaljevalno vojaškostrokovno izobraževanje in usposabljanje za podčastnike Slovenske vojske I. stopnje (NVSUI I.). Vsebine Višjega tečaja za podčastnike (Nadaljevalno vojaškostrokovno izobraževanje in usposabljanje za podčastnike Slovenske vojske II. stopnje – NVSIU II.) so vključene v tretji semester oziroma v drugi letnik izobraževanja. V program se bodo vpisovali samo študenti, ki bodo imeli pogodbo z Ministrstvom za obrambo o izobraževanju, saj bo tako to zagotavljalo nadzor nad tem, koga bo napotilo na izobraževanje. Interna izobraževanja, ki jih izvaja Šola za podčastnike, se bodo izvajala še naprej tako, kot se izvajajo danes, in sicer na začetku OVSIU, v nadaljevanju pa NVSIU I. in NVSIU II. Kandidate s činom štabni vodnik in z opravljenimi tremi internimi tečaji bo Ministrstvo za obrambo usmerilo na Višjo vojaško strokovno šolo, da bodo pridobili VI. stopnjo izobrazbe, ki jo potrebujejo za napredovanje v čin višji štabni vodnik. Po sistemu priznavanja znanja, ki se izvaja na višjih šolah skladno s Pravilnikom o priznavanju predhodno pridobljenega znanja v višjem strokovnem izobraževanju, bodo udeležencem izobraževanja priznani prvi trije semestri, ki vključujejo vsebine vseh treh internih tečajev. Tudi praktično izobraževanje bo na podlagi večletnih delovnih izkušenj v Slovenski vojski udeležencem priznано kot že opravljeno in pridobljeno. Šola bo v resnici izvajala četrti semester, ki vključuje dodatno znanje. Naši interni tečaji ga ne vključujejo, pravzaprav gre za nekakšno izpopolnjevanje. Ti predmeti bodo potekali v obliki izrednega študija. Organizacija študija s programom ni opredeljena in jo izvaja šola oziroma Ministrstvo za obrambo. Udeleženci bodo morali poleg vsega pripraviti še diplomsko delo in ga zagovarjati. Predmeti, ki izpopolnjujejo naše interne tečaje ter ustrezajo zahtevam javnega izobraževalnega sistema, so Komunikacijski in informacijski sistemi poveljevanja in kontrole, Menedžment, Vojaška terminologija v angleškem jeziku ter Vojaška andragogika. Cilj programa je, da se uveljavi bolj ekonomična praksa izobraževanja podčastnikov. Do zdaj so bili štabni vodniki, ki so že opravili interne tečaje, napoteni v okviru Ministrstva za obrambo na dodaten študij na zunanjo višjo strokovno šolo po programu Logistično inženirstvo, da bi pridobili VI. stopnjo izobrazbe, pri tem pa plačali šolnino zunanji ustanovi. S tem programom bomo tradicijo prekinili in po sistemu priznavanja znanja sprejeli interne tečaje, hkrati pa to znanje izpopolnili. Priznavanje predhodno pridobljenega znanja je ustaljena praksa višjih šol v Sloveniji.

Kaj pa drugi višješolski študijski programi?

Izpopolnjevanje znanja pripadnikov SV z dodatnim znanjem, in sicer z izbirnimi moduli informatike, strojništva, mehatronike, logistike in bionike, bo predmet drugega višješolskega študijskega programa,

Višja vojaška strokovna šola bo ustanovljena kot ena izmed šol v sestavi Centra vojaških šol in bo delovala v Kadetnici Maribor. Center vojaških šol ji bo zagotavljal vse pogoje za njeno delovanje, tako prostorske in materialne kot kadrovske.

ki ga nameravamo pripraviti v prihodnjem obdobju. Ker gre za celovitejši program, je pomembno, da si začnemo utirati pot v javni izobraževalni sistem s programom, ki je organizacijsko manj zahteven. Ko bomo imeli svojo višjo šolo in program, se bomo lahko kot enakopraven partner dogovarjali z drugimi višjimi šolami o sodelovanju v okviru modularnega študijskega programa.

Kako bo šola vključena v strukturo Slovenske vojske in kako bo organizirana?

Višja vojaška strokovna šola bo ustanovljena kot ena izmed šol v sestavi Centra vojaških šol in bo delovala v Kadetnici Maribor. Center vojaških šol ji bo zagotavljal vse pogoje za njeno delovanje, tako prostorske in materialne kot kadrovske. Na Višji vojaški strokovni šoli bodo poučevali učitelji, ki so vključeni v Katedro vojaških ved in bodo akreditirani kot višješolski predavatelji po programu Vojaški menedžment, pozneje pa tudi po modularno oblikovanem programu. Višja vojaška strokovna šola bo zaposlovala ravnatelja, organizatorja praktičnega izobraževanja in referenta. Podporo

delovanju šole bodo zagotavljale druge enote Centra vojaških šol, med njimi Katedra vojaških ved, Knjižnično-informacijski in založniški center ter Oddelek za elektronsko izobraževanje.

Kaj pomeni ustanovitev šole za Slovensko vojsko?

Z ustanovitvijo Višje vojaške strokovne šole bomo v Slovenski vojski zagotovili višjo kakovost izobraževanja in usposabljanja podčastnikov. Študentom bomo omogočili znanje, ki izhaja iz resničnih potreb Slovenske vojske. Vključitev v javni izobraževalni sistem bo pozitivno vplivala na našo samopodobo, saj ne bomo več samo izvajalci internih tečajev, temveč javno veljavnega in akreditiranega programa. Omenila bi še, da se bodo stroški izvedbe izobraževanja po programu Vojaški menedžment zmanjšali, saj Ministrstvo za obrambo ne bo več plačevalo šolnine zunanjim ustanovam za izobraževanje podčastnikov, ki so predvideni za napredovanja v čin višji štabni vodnik. Poleg tega bodo predavatelji s Centra vojaških šol izvajali predavanja za svojo višješolsko ustanovo. Tako se bo tudi krepil ugled vojaškega izobraževanja v javnosti. ■

Priprave na londonski vrh Nata

Na sedežu Nata v Bruslju je 24. in 25. oktobra potekalo dvodnevno srečanje obrambnih ministrov zavezništva. Zasedanja, ki je bilo zadnje pred decembrskim srečanjem voditeljev Nata v Londonu in tudi priprava nanj, se je udeležil minister za obrambo RS Karl Erjavec.

Besedilo: SSK
Foto: www.nato.int

PET MINISTROV
JE PODPISALO
MEMORANDUM
O VZPOSTAVITVI
REGIONALNEGA
KOMPONENTNEGA
POVELJSTVA ZA
SPECIALNE OPERACIJE.

Obrambni ministri so srečanje začeli s pregledom Natovih operacij in misij v Iraku, Afganistanu, na Kosovu ter pomorskih operacij zavezništva. Poleg trenutno pomembnih nalog so govorili še o določenih primanjkljajih zmogljivosti v okviru posameznih operacij in misij. Razprava je potekala tudi o Natovi pobudi za krepitev pripravljenosti (NRI), pri čemer so ministri pozdravili napredek. Uresničevanje ambicije glede NRI izhaja z lanskega bruseljskega vrha. V luči aktualnih dogodkov na Bližnjem vzhodu so se dotaknili tudi trenutnih varnostnih razmer na severovzhodu Sirije. Ob tem so se strinjali, da sta nujni politična rešitev in vključenost mednarodne skupnosti. Ministri so potrdili potrebo po ohranitvi prispevkov v operacijah in na misijah v regiji ter dosežkov koalicije za boj proti Islamski državi.

Kot je poudaril minister Erjavec, predstavlja znatno slovensko sodelovanje v mednarodnih operacijah in na misijah pomemben del delitve bremen zavezništva. Na misijah sodeluje več kot šest odstotkov sestave Slovenske vojske, ki naloge po načelu 360-stopinjskega pristopa k varnosti opravljajo na Kosovu in v Afganistanu, sodelujejo pa tudi v okviru Okrepljene prednje prisotnosti (eFP) v Latviji ter drugod po svetu. Prav tako je Slovenija aktivna v Natovih odzivnih silah, pred kratkim pa je napovedala prispevek v Natovo pobudo za krepitev pripravljenosti sil, ki bo v okviru delitve bremen ena izmed glavnih tem decembrskega srečanja zavezniških voditeljev v Londonu.

Na delovni večerji, ki so se je udeležili tudi obrambna ministra Finske in Švedske ter predstavnica EU, so se pogovarjali o hibridnih grožnjah v povezavi s tehnologijami naslednje generacije, predvsem omrežij 5G. Ministri so podprli načrt za področje nastajajočih in prelomnih tehnologij, ki ga bodo prihodnji mesec potrdili še voditelji Nata. Strinjali so se, da bo moral Nato tovrstnim varnostnim tveganjem vseskozi nameniti večjo pozornost, hkrati pa izkoristiti priložnosti tehnološkega razvoja. Potrdili so prenovljene temeljne zahteve za odpornost civilnih komunikacijskih sistemov s poudarki na vplivih razvoja tehnologij 5G.

Minister Erjavec je hvaležen za trud vseh, hkrati pa je poudaril, da Slovenija podpira še tesnejše sodelovanje Nata ter EU na tem področju. Drugi dan srečanja so ministri začeli z razpravo o Natovi odvrtačni in obrambni držbi ter delitvi bremen. Generalni sekretar Nata Jens Stoltenberg je predstavil jasno viden pozitiven trend pri zaveznicah glede uresničevanja valižanske zaveze o višini obrambnih izdatkov in prispevkov v zmogljivosti ter operacije. Evropske zaveznice in Kanada bodo do leta 2020 obrambne izdatke skupno povišale za 100 milijard dolarjev. Ministri so se seznanili tudi s poročilom o napredku glede uresničevanja Natove okrepljene odvrtačne in obrambne držbe, predvsem pri Natovi pobudi za krepitev pripravljenosti ter Natovem okviru za jug. Razpravljali so tudi o mogoči prihodnji prilagoditvi Natovih odzivnih sil, konceptu za odvrtačanje in obrambo na evro-atlantskem območju ter nadaljnji krepitvi zavezniške pomorske držbe.

Srečanje se je končalo z zasedanjem z operativnimi partnerji v formatu misije Odločna podpora (Resolute Support Mission – RSM), na katerem so sodelovali tudi afganistanski obrambni minister ter predstavniki EU, OZN in Svetovne banke. Poudarili so, da bo Nato v Afganistanu ostal, dokler bo treba, in si prizadeval za krepitev zmogljivosti afganistanskih varnostnih sil, da se bodo te sposobne same boriti proti terorizmu. Že tradicionalno so se sešli obrambni ministri držav, ki v podporo zavezniški odvrtačni in obrambni držbi sodelujejo v kanadsko vodeni bataljonski bojni skupini v okviru misije Okrepljene prednje prisotnosti v Latviji. Razpravljali so o dosežkih, usklajevali prihodnje prispevke in razpravljali o odprtih vprašanjih.

Slovenski, avstrijski, hrvaški, madžarski in slovaški minister so v okviru ministrskega srečanja podpisali memorandum o vzpostavitvi Regionalnega komponentnega poveljstva za specialne operacije. Ta predstavlja platformo, ki bo omogočila združevanje nacionalnih prispevkov na področju sil za specialno delovanje. Poveljstvo bo delovalo na Madžarskem, ki je v projektu tudi vodilna država. ■

Obrambni ministri o krepitvi evropske varnosti

Minister za obrambo Karl Erjavec se je v torek, 12. novembra, udeležil zasedanja Sveta za zunanje zadeve v formatu ministrov za obrambo v Bruslju. Ti so na srečanju največ razpravljali o projektih Stalnega strukturnega sodelovanja in koherenčnosti med obrambnimi pobudami, govorili pa so tudi o operacijah in misijah EU ter sodelovanju EU z Natom.

Besedilo: SSK
Foto: www.consilium.europa.eu

Pred zasedanjem Sveta za zunanje zadeve v formatu ministrov za obrambo je potekalo zasedanje Usmerjevalnega odbora Evropske obrambne agencije (EDA) v formatu obrambnih ministrov. Ti so pregledali potek priprave usklajenega letnega pregleda na področju obrambe (CARD), ki predstavlja dobro podlago za krepitev nadaljnjega sodelovanja med državami članicami in iskanje primanjkljajev glede potrebnih zmogljivosti, ki jih lahko države članice učinkovito zapolnjujejo skozi Stalno strukturno sodelovanje (PESCO). Ministri so sprejeli proračun Evropske obrambne agencije za leto 2020, spremenjen kadrovski načrt agencije in triletni programski okvir EDA.

V okviru Usmerjevalnega odbora EDA je potekal tudi podpis programskega dogovora za projekt JRKB-nadzor kot storitev (CBRN Saas). Dogovor so podpisali obrambni ministri Avstrije, Hrvaške, Madžarske in Slovenije. Projekt izhaja iz uspešnega sodelovanja na obrambnem področju med državami pobude za obrambno sodelovanje med državami Srednje Evrope (CEDC). Gre za tehnološki razvoj zmogljivosti, kar pomeni, da bo z brezpilotnimi sistemi na daljavo na območje mogo-

PODPIS PROGRAMSKEGA DOGOVORA ZA PROJEKT JRKB-NADZOR KOT STORITEV

ZASEDANJE USMERJEVALNEGA ODBORA EVROPSKE OBRAMBNE AGENCIJE

če dostaviti senzorje, ki bodo zaznavali JRKB-grožnje. Informacija bo poslana poveljniku, kar bo omogočalo podporo pri odločanju. Zmogljivost bo lahko uporabljena v miru in izrednih razmerah ter tako za vojaške kot tudi za civilne namene. Slovenija si močno prizadeva, da bi imela pri projektu pomembno vlogo mala in srednje velika slovenska podjetja, zato bo namenila za leto 2020 iz obrambnega proračuna nacionalni prispevek v vrednosti 100.000 evrov, za leto 2021 pa v vrednosti 300.000 evrov.

Prvo zasedanje Sveta za zunanje zadeve v formatu ministrov za obrambo je bilo namenjeno razpravi o tem, kako bolje povezati dosežanje pobude na obrambnem področju, med njimi uskladitev načrtovanja PESCO in Evropskega obrambnega sklada. Razprava je bila namenjena tretjemu krogu projektov PESCO. Sodelovanje v PESCO krepi varnost in obrambno sposobnost Republike Slovenije, hkrati pa izraža pripravljenost za ambicioznejše sodelovanje v skupni varnostni in obrambni politiki EU. Slovenija trenutno sodeluje v osmih projektih PESCO, in sicer v treh kot sodelujoča in v petih kot opazovalka. V tretjem

krogu projektov PESCO se bo Slovenija vključila v projekt EUROSIM. Gre za združen skupni center za usposabljanje in simulacije, ki ga vodi Madžarska. Ministri so razpravljali tudi o vprašanju sodelovanja tretjih držav v projektih PESCO, pri čemer je treba slediti načelu spremenljivih pogojev za sodelovanje, vendar ob pogoju, da tretje države izkažejo konkretno dodano vrednost za projekt. Karl Erjavec je bil med ministri, ki so se strinjali, da bi bilo vsako odlašanje glede sprejema parametrov za vključevanje tretjih držav škodljivo, tako za PESCO kot tudi za vzpostavitev obrambnih zmogljivosti. Zavzel se je za preprosta pravila, manj administracije in dosledno uresničevanje dogovorov.

Na drugem zasedanju je potekala razprava o operacijah in misijah s poudarkom na regiji Sahel. Razprava je bila osredotočena na varnostne razmere na območjih operacij in misij, generiranje sil, razvoj misij EU za usposabljanje in s tem povezanim pogledom na prihodnje naloge misije EU za usposabljanje oboroženih enot Malija v regiji Sahel. Slovenski obrambni minister Erjavec je potrdil, da Slovenija ostaja zavezana misiji EU za usposabljanje v Maliju ter podpira prizadevanja za izboljšanje varnostnih razmer ter stabilizacijo Sahela, tudi s ponovnim prispevkom za varnostne sile ter projekte razoroževanja v regiji v vrednosti 50.000 evrov.

Slovenija prav tako nadaljuje sodelovanje v operacijah Evropske unije EUNAVFOR MED Sophia v Sredozemlju ter EUFOR Althea v Bosni in Hercegovini. V sklepnem delu zasedanja so ministri razpravljali o sodelovanju med EU in Natom. Govorili so predvsem o političnem dialogu, vojaški mobilnosti ter skupnih vajah EU in Nata. V EU se vse bolj krepi zavedanje, da mora Evropa na globalni ravni narediti več za zaščito svojih interesov in varnosti. Sprejem globalne strategije EU, evropskega akcijskega načrta za področje obrambe in podpis skupne deklaracije EU in Nata nakazujejo smer krepitve evropske varnosti ter obrambe. EU mora postati globalni akter tudi na obrambno-varnostnem področju, jedro kolektivne obrambe pa ostaja Nato. Zagon Stalnega strukturnega sodelovanja s številnimi novimi pobudami pomeni krepitev skupne varnostne in obrambne politike ter zavedanje držav članic EU, da moramo poskrbeti za svojo varnost. Sodelovanje v PESCO ter zagon novih iniciativ v okviru skupne varnostne in obrambne politike pomeni tudi krepitev stebra EU znotraj Nata. ■

MINOMETNIKI PRIPRAVLJENI ZA ODHOD V LATVIJO

Na osrednjem vadišču Slovenske vojske v Postojni je od 11. do 15. novembra potekalo preverjanje končnih operativnih zmogljivosti 6. slovenskega kontingenta, ki se pripravlja za sodelovanje na Natovi misiji Okrepljene prednje prisotnosti (enhanced Forward Presence – eFP) v Latviji. Slovenski kontingent, katerega večino sil sestavlja minometni vod iz Baterije za ognjeno podporo (BATOP) 1. brigade SV z dodanim artilerijskim izvidniškim oddelkom iz vojske Črne gore, je z uspešnim preverjanjem dosegel končne operativne zmogljivosti in bo ob koncu leta napoten na šestmesečno nalogo na območje delovanja.

Besedilo: Marko Pišlar
Foto: Bruno Toič

ČRNOGORSKI ODDELEK NA IZVIDNIŠKI OPAZOVALNICI

V LATVIJO 50 PRIPADNIKOV SLOVENSKE IN ČRNOGORSKE VOJSKE

6. kontingent SV za misijo eFP bo svoje naloge opravljal v sestavi kanadske bataljonske bojne skupine. Kontingent je sestavljen večinoma iz sil, ki jih predstavlja minometni vod, skupine za usmerjanje združenih ognjev (TACP), vojaških policistov, nacionalnega podpornega elementa ter posameznikov, ki bodo delovali v poveljniški strukturi sil eFP. Sestavni del slovenskega kontingenta so tudi pripadniki oboroženih sil Črne gore. V 6. kontingentu SV za eFP bo delovalo 50 pripadnikov obeh vojsk. Nosilna enota za razvijanje zmogljivosti za 6. kontingent SV v eFP je bila 1. brigada SV, ki v sestavo kontingenta prispeva največ svojih pripadnikov. Slovenska vojska bo tokrat prvič v svoji zgodovini v mednarodno operacijo in na misijo napotila minometno enoto, čeprav so posamezniki iz BATOP 1. brigade SV v preteklosti že sodelovali v mednarodnih operacijah in na misijah SV, večinoma v sestavi sil v Kforju na Kosovu in tudi drugje. 6. kontingent SV v eFP bo tako kot vsi predhodni kontingenti SV v Latviji deloval kot širši del podpore zaveznitva, saj bo s svojima navzočnostjo in delovanjem prispeval h krepitvi odvracalne drže. Glavna naloga minometnega voda v Latviji pa bo zagotavljanje ognjene podpore nadrejeni enoti, torej kanadski bataljonski bojni skupini.

INDIVIDUALNE PRIPRAVE IZPOLNILI S KOLEKTIVNIM USPOSABLJANJEM

Priprave 6. slovenskega kontingenta za misijo eFP so se začele junija z individualnimi pripravami, ki so obsegale preverjanje individualnih veščin, medtem pa so izvedli tudi vsa nujna streljanja. Priprave kontingenta so se nadaljevale z usposabljanjem iz kolektivnih nalog, pri čemer je bilo poudarjeno predvsem

specialistično delo minometnikov. Kot del usposabljanj v okviru kolektivnih priprav na prevzem novih nalog so v začetku septembra uspešno izvedli tudi taktično vajo z bojnim streljanjem minometnega voda. Skupinske priprave so dosegle vrhunec v začetku oktobra z izvedbo bojnega streljanja z minometi 120 milimetrov. Novembra je sledilo preverjanje končnih operativnih zmogljivosti kontingenta. Pred odhodom v Latvijo, kjer bo kontingent decembra od inženirskega voda 1. brigade SV za šest mesecev prevzel naloge, pa jih čakajo še zadnje priprave in nato odhod na misijo.

PREVERJANJE KONČNIH OPERATIVNIH ZMOGLJIVOSTI SE JE ZAČELO S PREGLEDOM

Pripadniki minometnega voda za eFP so od 11. do 15. novembra na območju osrednjega vadišča SV uspešno opravili preverjanje končnih operativnih zmogljivosti in tako potrdili pripravljenost za delovanje v Latviji. Poveljnik 6. kontingenta SV v eFP stotnik Vasja Bučar je pojasnil, da je bilo preverjanje sestavljeno iz dveh delov, in sicer pregleda ter preizkusa oziroma vaje. V prvem delu so v Vojašnici barona Andreja Čehovina v Postojni najprej preverili kadrovsko in materialno popolnjenost enote. V drugem delu pa so po zadolžitvi opreme sistema za simulacijo taktičnega delovanja (SSTD), ki so jo uporabljali med preverjanjem, na osrednjem vadišču preverili delovanje minometnega voda po seznamu bistvenih nalog, saj je bil vod glavni vadenec. Skladno z analizo po opravljenem preverjanju končnih operativnih zmogljivosti bodo odpravili še manjše pomanjkljivosti do odhoda na misijo. Stotnik Bučar je razložil, da enoto pred odhodom v Latvijo čakajo še priprava opreme in moštva ter zadnje priprave za premik z vojaškim letalom.

PRAKTIČNI PREIZKUS ENOTE NA TERENU

Praktični preizkus se je v torek, 12. novembra, začel z izdajo ukaza bataljonske bojne skupine, saj bo slovenski vod v Latviji deloval v sestavi skupine pod vodstvom Kanade. Poveljnica slovenskega voda je na podlagi v jutranjem času izdanega povelja morala do popoldneva končati proces bojnega odločanja, da je lahko pravočasno izvedla premik iz postojnske vojašnice na osrednje vadišče SV. Po predhodnem izvidovanju je enota na Počku zasedla zbirno območje, medtem pa se je morala odzvati na nekaj incidentov. Minometni vod je med premikom padel v засedo, na zbirnem območju pa ga je napadel nasprotnik. Drugi dan praktičnega preverjanja se je začel z izvidovanjem, zasедanjem ognjenega položaja in izdajo zahteve za ognjeno podporo na načrtovani cilj.

VEČINO SIL PREDSTAVLJA MINOMETNI VOD S TREMI OROŽJI

K večini sil v sestavi 6. kontingenta za eFP spadajo pripadniki minometnega voda, ki ga sestavljajo trije minometni oddelki z minometi 120 milimetrov, v njegovo sestavo pa je dodan tudi artilerijski izvidniški oddelek, v katerem so štirje pripadniki iz vojske Črne gore. Stotnik Bučar je razložil, da je sodelovanje s pripadniki črnogorske vojske potekalo odlično in brez večjih težav, saj se skupaj usposabljaajo od spomladi, ko so najprej izvedli dodatno vojaškostrokovno izobraževanje in usposabljanje za prednjega opazovalca ter tečaj za uporabo vozila 4 x 4 Humvee. Črnogorski izvidniki so se slovenskemu kontingentu ponovno pridružili v prvi polovici oktobra, ko so izvedli skupno bojno streljanje z minometi 120 milimetrov na Počku. Nato so pred preverjanjem končnih operativnih zmogljivosti kontingenta v prvem tednu novembra na terenskem usposabljanju znova

DELO RAČUNSKEGA ODDELKA V NOTRANJOSTI VOZILA VALUK

preverili postopke delovanja minometnega voda in izvidniškega oddelka.

OGNJENI ODDELKI OPREMLJENI Z VOZILI VALUK, IZVIDNIKI PA S HUMVEE

Slovenski minometni vod bo za izvajanje nalog na območju odgovornosti v Latviji uporabljal tri minomete 120 milimetrov. Te bodo zaradi večje balistične zaščite in zaščite sil z uporabo oborožitve na vozilih vlekli z LKOV 6 x 6 Valuk. Tehnične in taktične zmogljivosti vozila omogočajo večjo zaščito posadke za delovanje v JRKB-kontaminiranem okolju ter lažjo izvedbo premikov in delo na slabše utrjenem zemljišču. Slovenska lahka kolesna

oklepna vozila so bila za potrebe delovanja minometnega voda in vleke minometov 120 milimetrov z vlečno kljuko v SV nadgrajena, tako da so bili iz notranjosti vozil na eni strani odstranjeni vsi sedeži. Tam je zdaj mesto za zaboynike za shranjevanje minometnih min. Prav tako so bile izvedene določene spremembe na poveljniškem vozilu, ki jo poveljnik voda lahko uporablja za usklajevanje dela minometnih oddelkov in postopkov vodenja ognja. Črnogorski izvidniki bodo poleg svoje osebne opreme in oborožitve na misiji uporabljali laserski daljinomer Metrix in vozilo 4 x 4 Humvee iz Slovenske vojske. Stotnik Bučar je dodal, da so črnogorski izvidniki predhodno poleg tečaja za uporabo vozila 4 x 4 Humvee izvedli

IZMIK MINOMETNEGA ODDELKA Z VOZILOM VALUK, NA KATEREGA JE PRIKLJUČEN MINOMET.

tudi vsa predpisana streljanja po pravilih Slovenske vojske za uporabo oborožitve, ki je namешčena na vozilu.

PRIDOBILI NOVO ZNANJE IN IZMENJALI IZKUŠNJE

Po oceni poveljnika kontingenta bo največji izziv pri delu v Latviji vključevanje minometnega voda v strukturo nadrejene enote. Vendar v povezavi s tem ne vidi večjih težav, saj so se usposabljali po Natovih vojaških standardih za ognjeno podporo. Izziv bo tudi komuniciranje v angleškem jeziku, vendar upa, da bo tudi to potekalo brez zapletov. Poveljevanje kontingentu v Latviji bo zanj zelo dobra poveljniška izkušnja, saj bo kot častnik za ognjeno podporo delal v mednarodni strukturi, s čimer bo izpolnil znanje iz načrtovanja in koordiniranja ognjene podpore. Prav tako bo sodelovanje na misiji v Latviji zelo koristno za minometni vod 1. brigade Slovenske vojske, saj bodo njegovi pripadniki v sodelovanju s kolegi iz nadrejene kanadske artilerijske baterije in češkega minometnega voda, ki bosta prav tako delovala v sestavi bataljonske bojne skupine pod vodstvom Kanade, pridobili veliko novega znanja ter izmenjali koristne izkušnje za prihodnje delo doma in v mednarodnem okolju. ■

VISOKO MOTIVIRANI IN ODLIČNO PRIPRAVLJENI

VOJAK JANI LOGAR

Odhod v Latvijo bo zame prva misija, zato se veselim sodelovanja. Za nami so obsežne priprave, ki so vključevale individualne večične in kolektivna urjenja, zato ne vidim večjih ovir pri našem delu. Sodelovanje na misiji bo zame nova izkušnja, tudi večje plačilo ne bo zanemarljivo. Skrbi me le daljša odsotnost od doma. Odhod je pomemben tudi za enoto, saj se med misijo lahko še bolj zblizamo in utrdimo znanje, ki ga že imamo, ter dvignemo še na višjo raven.

POROČNICA NINA BEČAN

Na misijo odhajam kot poveljnica minometnega voda. Latvija ni moja prva misija, saj sem pred leti že sodelovala kot pripadnica Skupine za povezavo in nadzor (LMT) na misiji Kforja na Kosovu. Pripadniki voda smo visoko motivirani in odlično pripravljeni za delovanje, saj so za nami šestmesečne priprave. Veselim se, da bom na misiji poveljevala vodu, hkrati pa ta dolžnost prinaša veliko odgovornosti. Črnogorski izvidniki so se dobro vključili v naš vod in sodelovanje z njimi za zdaj poteka brez večjih težav, tudi jezik ni ovira.

NA VAJI FALCO IX PREVERILI ZMOGLJIVOSTI BIOLOŠKE OBRAMBE

Vojaška vaja Falco IX je bila namenjena urjenju enot Slovenske vojske, ki imajo zmogljivosti za delovanje na področju jedrske, radiološke, kemične in biološke obrambe. Potekala je med 21. in 25. oktobrom v Vojašnici Petra Petriča v Kranju. Udeleženci so med vajo preigrali različne scenarije ter ob sodelovanju referenčnih laboratorijev izvedli realistično usposabljanje na področju biološkega nadzora, vzorčenja, identifikacije in dekontaminacije. Vaje se je udeležilo okoli 50 pripadnikov enote Laboratorija za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo, ROLE 2, Vojaške zdravstvene enote z obema četama, Vzhod in Zahod, ter Veterinarske enote ob sodelovanju Veterinarske fakultete in Gasilske brigade Kranj.

Besedilo: Jerneja Grmadnik
Foto: Bruno Toič in Miha Prijatelj

»V ojaško vajo Falco, deveto zapored, smo letos zastavili nekoliko drugače. Vprašali smo se, kako bi bilo, če bi prišlo do bioterorizma – do takšne vrste asimetričnega bojevanja, pri katerem pravzaprav ne bi bilo neposrednih sovražnikov, bi pa bile negativne posledice, naše kapacitete pa bi bile onemogočene. Vojska bi sodelovala pri identifikaciji biološkega orožja,« je pojasnil vodja vaje Falco IX major Matjaž Bončina iz poveljstva VZE. Dodal je, da je namen vojaške vaje urjenje postopkov detekcije, vzorčenja, identifikacije in analitične bioloških agensov, poleg tega pa tudi urjenje postopkov opozarjanja in poročanja, dekontaminacije poškodovancev, vzpostavitev in vzdrževanje komunikacijsko-informacijskih povezav ter vodenja aktivnosti taktično-operativnega centra ob incidentih. Prvi dan

vaje Falco IX je bil tako v znamenju predavanja o bioterorizmu, ki ga je izvedla višja vojaška uslužbenka Tanja Kremžar Kovač.

ZASTRUPLJENE VODA, HRANA IN ZEMLJA

Bioterorizem danes uvrščamo med glavne asimetrične grožnje prihodnosti, pri čemer imamo v mislih napade z biološkim orožjem oziroma biološkimi agensi, ki povzročijo obolenja ali smrti ljudi, živali ali rastlin. Med biološke agense prištevamo kužne organizme, kot so virusi, bakterije in glive. Najstarejše primere uporabe biološkega orožja najdemo že v obdobju 600 let pred našim štetjem. Takrat so Asirci nasprotnikom zastrupljali polja z glivno kulturo škrlatnordeče glavniče, ki vsebuje halucinogeni alkaloid. Rimljani so nasprotnike obstreljevali z gnezdi čebel

in sršenov. Iz zgodovine so znani tudi primeri zastrupljanja vode in katapultiranja trupel ter širjenja oblačil, okuženih s črnimi kozami, med domorodce v času osvajanja Amerike. V 14. stoletju so Tataři v mestu Kaffa trupla zaradi kuge umrlih soborcev uporabili kot sredstvo za širjenje bolezni v mestu in povzročili epidemijo. Znani so tudi posamezni poskusi uporabe ali razvijanja biološkega orožja v obeh svetovnih vojnah in med hladno vojno. Odmevni bioteroristični napad so leta 1984 v ameriški zvezni državi Oregon izvedli privrženci indijskega duhovnega voditelja Rajniša, ki so s salmonelo zastrupili solatne bare v več restavracijah, leta 2001 pa je več ljudi v ZDA zbolelo in umrlo pri prevzemu pisem, okuženih z antraksom, lahko preberemo v knjigi Biološka vojna Mihe Likarja. Shranjevanje, proizvodnja, kopičenje ter uporaba biološkega

PRI DELU V MOBILNEM
BIOLOŠKEM
LABORATORIJU
ZAPOSLjeni
UPORABLJATA
ASEPTIČNE TEHNIKE.

orožja so sicer od leta 1972 prepovedani s konvencijo o biološkem in toksičnem orožju. »Biološki napad bi denimo lahko potekal tako, da bi nekdo okužil vodo s kolero. Kdor bi pil to vodo, bi lahko zbolel in bil onesposobljen,« je povedal major Matjaž Bončina in poudaril, da je bil tak tudi prvi scenarij oziroma vzorec, ki ga je prejel biološki laboratorij. Osrednji del vaje so bili tako različni realistični scenariji, po katerih je prišlo do zastrupitve vode, hrane in zemlje, pri čemer so morali vadbenci izvajati postopke vzorčenja in dekontaminacije ter identifikacije bioloških agensov. Prav tako so urili postopke poveljevanja, vodenja in kontrole enot ter spremljanja razmer na poveljniškem mestu. »Gasilska brigada Kranj nam je posodila prikolico za dekontaminacijo poškodovanih in ranjenih, naši zdravstveni delavci pa so v njej izvajali usposabljanje.

Slovenska vojska nima take prikolice, gasilci pa se tudi ne urijo veliko na tem področju,« je sodelovanje s kranjskimi gasilci opisal vodja vaje in dodal, da je kot zunanji udeleženec na vaji sodelovala še Veterinarska fakulteta. Ta je pripravila vzorce mikroorganizmov, hkrati pa nadzorovala in ocenjevala postopke izvajanja identifikacije v vojaškem mobilnem biološkem laboratoriju. Eden izmed scenarijev je predpostavljal incident v kleti vojašnice. Tam je vojak na obhodu našel sumljive stvari. Vojaki so dobili drisko in so oboleli. Aktivirani so bili vzorčevalci, ki so pobrali vzorce in jih prenesli v laboratorij na analizo. »Jutri bodo na drugem koncu vojašnice vzorčili zemljo, vzorce pa nam bodo dostavili iz vojaške veterine,« je tretji dan vaje opisal major Matjaž Bončina in poudaril, da vadbenci ne vedo, za katere mikroorganizme gre.

PREDNOST VAJE JE DELO S PRAVIMI VZORCI

Kako poteka delo identifikacije vzorcev, smo si ogledali v mobilnem biološkem laboratoriju Slovenske vojske, v katerem sta zaposleni mikrobiologinji. »Vaja je pomembna zaradi prepoznavnosti našega dela in za skupno usposabljanje enote ter dvigovanje ravni usposobljenosti. Prednost je tudi v tem, da vsaj enkrat na leto dobimo prave vzorce, ki so za trening zelo pomembni. V devetih letih, odkar poteka vaja Falco, se trudimo, da so vzorci mikroorganizmov čim bolj raznovrstni, scenariji pa večplastni in zahtevni tudi za vzorčevalce,« je pojasnila vodja mobilnega vojaškega laboratorija višja vojaška uslužbenka X. razreda Jasmína Bevc.

Mobilni biološki laboratorij je oblikovan, izdelan in opremljen tako, da omogoča identi-

POSTOPEK
DEKONTAMINACIJE
POŠKODOVANEGA

TAKTIČNO-OPERATIVNI
CENTER MED VAJO

fikacijo bioloških agensov v okolju tretje varnostne stopnje (BSL3), torej zelo nevarnih mikroorganizmov. Je samozadosten s svojim virom električne energije in z možnostjo priklopa na električno omrežje. V njem je vgrajeno veliko merilne, programske ter računalniške opreme za posredno in neposredno dokazovanje mikroorganizmov. Tako so omogočeni analiza podatkov, oblikovanje poročil in posredovanje podatkov v telekomunikacijska omrežja. »Leta 2011 smo laboratorij tudi certificirali, da je lahko sodeloval v Natovih odzivnih silah (NRF). Sklenili smo tudi pogodbi z referenčnima laboratorijema, ki sta za nas zelo pomembna, saj lahko tudi z njihovim strokovnim znanjem podpremo naše delo. Prav tako nas kritično ocenujeta, da smo lahko pri svojem delu boljši. Zelo dobro sodelujemo z Veterinarsko fakulteto ter Inštitutom za mikrobiologijo in imunologijo na Medicinski fakulteti, ki nam za vaje pripravita vzorce nevarnih mikroorganizmov. Ko delamo s praviimi vzorci, je sicer pomembno, da zadosti-

mo vsem zakonom in varnostnim ukrepom. Z usposabljanjem na pravih vzorcih pa lahko najbolj urimo svoje znanje in kompetence,« je še poudarila višja vojaška uslužbenka Jasmina Bevc.

POMEMBNO JE POZNAVANJE SIMPTOMOV

»Naše metode dela so molekularne. Iščemo specifične gene za specifične mikroorganizme. Imeli smo primer kolere. Ta proizvaja dva toksina, ki sta strupena za človeka. Glede na njiju naredimo genetsko raziskavo ter potrdimo, za kakšen biološki agens gre. Pred analizo potrebujemo ozadje, saj v nasprotju s kemijskimi ali radiološkimi preiskavami, pri katerih so na voljo detektorji, tega pri bioloških analizah nimamo. Detektor je človek. Treba je torej poznati simptome in vedeti, kako se okužbe izražajo pri človeku. Kot primer: za kolero sta izraziti huda driska in pepelnata koža zaradi dehidracije. Ko poznamo te informacije, se odločimo, kaj bomo analizirali,« je pojasnila

vodja mobilnega biološkega laboratorija Jasmina Bevc in pokazala, kje poteka prvi del njihovega dela. »Srce našega laboratorija je ta komora s podtlakom, v kateri delamo z rokavicami. Sem nam dostavijo vzorce in tukaj izvajamo izolacijo genetskega materiala. Najprej vzorec ubijemo, da ni več živ oziroma virolenten. To naredimo z določenimi kemičnimi reakcijami, pri katerih uporabimo različne reagentne. Nato z verižno reakcijo s polimerazo pomnožimo DNK in spremljamo, ali je v vzorcu gen, ki ga iščemo. Analizirali smo vodo in ugotovili, da je bila okužena s kolero,« je opisala postopke prepoznavanja bioloških agensov univerzitetna diplomirana mikrobiologinja, ki je v Slovenski vojski zaposlena že deseto leto. Ob tem je dodala, da mikrobiologi pri svojem delu uporabljajo tako imenovane aseptične tehnike, kar pomeni, da uporabljajo postopke, s katerimi preprečujejo kontaminacijo ter upoštevajo vse varnostne vidike. »Dokler je vzorec živ, je pomembno, da delaš izključno v tej komori, ki se po končanem delu tudi sama dezinficira. Vsi odpadki so avtoklavirani, kar pomeni, da jih – po domače rečeno – skuhamo na visoki temperaturi in tlaku,« je še razložila Jasmina Bevc in dodala, da je najtežja detekcija določenih mikroorganizmov, ki se pri obolelih kažejo z *gripi podobnimi znaki*, saj to zajema obširen nabor bolezni. Prva svetovna vojna je bila kemična, druga jedrska, tretja bi bila lahko tudi biološka,« je opozorila vodja biološkega laboratorija. Poudarila je še, da pripadniki Slovenske vojske svoje znanje nenehno izpopolnjujejo z usposabljanji doma in v tujini.

Vaja se je končala s sklepno analizo in postrojem, na katerem so sodelujoči prejeli potrdila o udeležbi. Vodja vaje major Matjaž Bončina je ob koncu dejal, da po vaji sledi še analiza, s prikazanim pa je bil zadovoljen: »Namen vaje, ki je bila izvedena z realističnimi in premišljenimi incidenti ter scenariji, je bil v celoti izpolnjen.« Za prihodnje leto je napovedal še številčnejšo udeležbo, saj nekatere enote letos na vaji niso sodelovale. ■

VZORČEVALCI SO ISKALI BIOLOŠKE AGENSE.

ZA LIBANON PRIPRAVLJEN 27. SLOVENSKI KONTINGENT

Od 21. do 23. oktobra je na območju Vojašnice barona Andreja Čehovina in na osrednjem vadišču Slovenske vojske v Postojni potekalo preverjanje končnih operativnih zmogljivosti pripadnikov 27. kontingenta Slovenske vojske za misijo Unifil. Kontingent je bil preverjen v poznavanju postopkov, ki jih bodo njegovi pripadniki potrebovali med delovanjem v Libanonu ter ob ukrepanju v posameznih nepredvidenih dogodkih. Slovenska vojska bo decembra na šestmesečno nalogo v Libanon napotila 15 pripadnikov 27. kontingenta. Tam bodo nadzorovali območje odgovornosti, vključno z razmejitveno črto med Libanom in Izraelom ter vse mi vstopnimi točkami na območje južnega Libanona, in pomagali libanonski vojski pri reševanju nestabilnih razmer.

Foto: Bruno Toič

Polkovnik je poudaril, da je to za vsako sodobno oboroženo silo zelo pomembno. Najpomembnejša aktivnost na Počku bo izvedba taktične vaje z bojnim streljanjem v razmerah zmanjšane vidljivosti oziroma v nočnem času, kar predstavlja za enoto dodatno zmogljivost.

2. ČETA IZKORISTI VSAKO PRILOŽNOST ZA USPOSABLJANJE

»V 10. pehotnem polku smo morali po letošnjem načrtu pripraviti drugo pehotno četo do ravni, da bo lahko opravila taktično vajo z bojnim streljanjem v razmerah zmanjšane vidljivosti. Zaradi obsežnih nalog, ki jih izvajajo pripadniki druge čete, kot so redne operativne naloge in nadzor državne meje, smo izkoristili vsako priložnost, da smo se lahko usposabljali za ta preizkus. Usmerili smo se v napad. S sodelovanjem drugih dveh čet v 10. PEHP, ki sta velikokrat prevzeli naloge, nam je uspelo opraviti vse priprave in usposabljanja ter zadostiti zahtevam novih strelskih zvezkov, ki so pogoj za pristop k taktičnim vajam z bojnim streljanjem (TVBS),« je pojasnil poveljnik 10. PEHP podpolkovnik Gregor Vodeb in dodal, da je bilo treba do zahtevane ravni usposobiti tako posameznike, skupine, oddelke in vode za delovanja v dnevni ter nočni razmerah.

Namišljeni scenarij taktične vaje z bojnim streljanjem, ki ga je predstavil podpolkovnik Gregor Vodeb, je predvidel napad sovražnika iz smeri Vipavske doline čez Razdrto proti Postojnskim vratom. Sovražnik je sicer izvedel desant na območju Kamene gore v okolici Počkovca in z lahkimi pehotnimi četami napredoval v smeri Postojnskih vrat, medtem ko je za seboj pustil ognjeno podporo s poveljstvom. Podpolkovnik Vodeb je pojasnil: »Ta enota je cilj napada naše čete. Pripadniki pehotne čete bodo opremljeni s svojo osnovno pehotno oborožitvijo in podpornim orožjem mitraljezom Browning 12,7 mm ter avtomatskim bombometom, podprl pa jih bo tudi oddelek s protiklepnim sistemom Spike. Ognjeno podporo četi zagotavlja oddelek minometov 60 mm,

NA TAKTIČNI VAJI Z BOJNIM STRELJANJEM PREVERILI DELOVANJE ČETE

Na osrednjem vadišču Slovenske vojske na Počku je od 18. do 21. novembra potekala obsežna in zahtevna taktična vaja z bojnim streljanjem na ravni čete. Pripadniki 2. čete 10. pehotnega polka 1. brigade Slovenske vojske z dodanimi elementi Protiklepne čete s protiklepnim sistemom Spike in ob podpori minometnega oddelka so svoje strelske veščine in usposobljenost preverjali podnevi ter v razmerah zmanjšane vidljivosti, kar je bil še dodaten izziv. Ekipo Revija SV je obiskala enota na eni izmed zadnjih priprav pred izvedbo sredine in četrtkove taktične vaje z bojnim streljanjem v dnevnem ter nočnem času.

Besedilo: Jerneja Grmadnik
Foto: Bruno Toič

Taktična vaja z bojnim streljanjem čete velja za najzahtevnejšo obliko urjenja enote in je najpomembnejši del preverjanja operativnih zmogljivosti pehotne čete. Zaradi zahtevnosti naloge vodi vajo poveljujoči na brigadni ravni. Polkovnik Anže Rode, poveljujoči 1. brigade, je pojasnil, da so na vaji preverjali delovanje čete, ki je okrepljena z elementi protiklepne sistema Spike in minometi 60 mm. Tako so preverili tudi sposobnost združenega bojevanja rodov.

Foto: Jure Mikelič

BOJNO STRELJANJE IZVEDLI TUDI PROTIKLEPNIKI IN MINOMETNIKI

Na Počku so v pripravi na taktične vaje z bojnim streljanjem na ravni čete opravili bojno streljanje tudi pripadniki protiklepnega oddelka s sistemom Spike in minometniki z minometi 60 mm. Protiklepni sistem Spike je samostojen, prenosen, elektrooptični protiklepni raketni sistem tretje generacije s sistemom za avtomatsko sledenje in veliko verjetnostjo zadevanja tarče. Odlikuje ga visoka oklepna prebojnost, uporablja pa se za uničevanje nasprotnikovih oklepnih vozil do oddaljenosti 4000 metrov tako podnevi kot ponoči. »Trenutno izvajamo pripravljalno streljanje,« je pojasnil poveljnik protiklepnega oddelka 1. brigade štabni vodnik Stanko Meglič in naštel pogoje operaterjev za uporabo sistema: »Vsak pripadnik, ki strelja s tem orožjem, mora imeti po novih strelskih zvezkih opravljen osebni strelski test za sistem Spike, ki velja leto dni. Pred bojnim streljanjem je treba vse postopke ponoviti tako na notranjem kot zunanem trenažerju.« V četrtek so četo podpirali pri taktični vaji z bojnim streljanjem v nočnem načinu. Štabni vodnik Meglič je pri tem pojasnil, da Spike omogoča uporabo tudi v razmerah zmanjšane vidljivosti, sistem pa upravljajo trije pripadniki, in sicer poveljnik, ki je vodja, operater ter prinašalec. Operater upravlja lansirno enoto, prinašalec prinese raketo, poveljnik pa spremlja delovanje namerilca čez snemalno enoto in mu poveljuje. Po izstrelitvi raket smo se lahko prav s posnetkom na snemalni enoti prepričali, da so vsi strelci tistega dne odlično in natančno zadeli kupolo tanka, ki je bila njihov cilj. Stopili smo še do ognjenih položajev minometnega oddelka, ki je izvajal bojno streljanje z minometi 60 mm. Višji vodnik Domen Mohorčič, poveljnik minometnega oddelka

s katerimi bodo pripadniki simulirali ognjeno podporo minometov 120 mm.« Prvi dan izvajajo bojno streljanje podporni elementi, četa pa izvaja taktično vajo brez streliva. V sredo dopoldne opravijo taktično vajo z manevrskim strelivom, popoldne z ostrim strelivom, za konec pa izvedejo še taktično vajo bojnega streljanja v nočnem času. Ta bo potekala v četrtek med 18. in 22. uro. Podpolkovnik Gregor Vodeb je pojasnil izziwe pri delovanju čete v nočnem času: »Letos smo dobili nekaj opreme, ki omogoča učinkovito delovanje v stanju zmanjšane vidljivosti, in sicer nočno-opazovalne postaje za vsakega posameznika, pridobili smo tudi laserje na orožju, ki omogočajo namerjanje ter delovanje po tarčah. Vso opremo smo že preverili in se z njo usposabljali, zdaj bomo le še pokazali naučeno. Poleg tega v vajo s podporo Centra za združeno usposabljanje uvajamo nov element, in sicer premični tarčni sistem, ki ga lahko premikamo s strelišča na strelišče. Ta ima možnost nočne osvetlitve z infrardečo svetlobo, kar pomeni, da tarče niso vidne s prostim očesom, sistem pa omogoča možnost simulacije ognjenega delovanja. Z njim lahko prikažemo precej resnično bojno delovanje. Prej so bile tarče osvetljene in jih je vojak zagledal že na daleč, nove tarče pa se bodo dvignile šele na predvidenih črtah in strelca nekako realistično presenetile.«

3. pehotne čete 10. PEHP, je povedal, da njihova enota sicer predstavlja oddelek minometov 120 mm v vlogi ognjene podpore brigade, za kar uporabljajo minomete 60 mm. »S treh ognjenih položajev podpiramo četo v napadu. Delujemo čez opazovalce na bojišču, od katerih dobimo podatke o uspešnosti našega streljanja, nato izvajamo korekture,« je pojasnil in poudaril, da je ekipa, ki upravlja minomete 60 mm, sestavljena iz treh pripadnikov, in sicer namerilca, pomočnika ter prinašalca rakete. Višji vodnik Mohorčič je natančneje predstavil aktivnosti: »Danes se usposabljam z bojnim streljanjem, v torek in sredo zgolj simuliramo delovanje, v četrtek pa bomo delovali v razmerah zmanjšane vidljivosti, pri čemer si bomo pomagali s svetlobnimi oziroma označevalnimi palicami, ki jih bomo namestili nekaj metrov od minometov.« Pripadniki oddelka so sicer vsi izkušeni, zato se od njih pričakuje uspešna izvedba taktične vaje z bojnim streljanjem.

VAJA TUDI VARNOSTNO ZAHTEVNA

Pri izvedbi vsake taktične vaje z bojnim streljanjem je glavni cilj, da na koncu nihče ni poškodovan, zato je treba upoštevati vse varnostne ukrepe. Na izjemno zahtevno izvedbo vaje je opozoril še njen vodja polkovnik Anže Rode, ki je poudaril, da je bilo v pripravo, organizacijo in izvedbo vključenih veliko pripadnikov Slovenske vojske, ki so morali poskrbeti

za logistično podporo in varnost. Zahtevno je bilo tudi delo ocenjevalcev, ki opredelijo pravilnost taktičnih postopkov in strelski učinek, kar bo na koncu predstavljalo podlago za skupno oceno. Polkovnik je pred ključnimi aktivnostmi ocenil, da so bile vse zahteve za uspeh izpolnjene, pripadniki pa usposobljeni in pripravljeni za izvedbo tako zahtevne naloge. Podobne so bile napovedi poveljnika 10. PEHP polkovnika Gregorja Vodeba, ki je poudaril: »Četo smo z večkratnimi preverjanji pripravili za izvedbo te taktične vaje, kljub temu pa je treba k zahtevnim in nevarnim nalogam pristopiti resno. Z načrtovanim pristopom in usposobljenimi pripadniki bomo zmanjšali vsa tveganja, pričakujem pa, da bo četa z odliko opravila nalogo in ne bo nihče poškodovan.« Stotnik Peter Sajovic, poveljnik 2. pehotne čete, je tik pred zadnjima preizkusoma z bojnim streljanjem ocenil, da so njegovi vojaki odlično pripravljeni na naloge, kar se je pokazalo že v prvih dneh priprave, ko je bilo njihovo delo usklajeno in opravljeno v časovnih okvirih ter skladno z vsemi zahtevanimi postopki. Po njegovih besedah bo še največji izziv bojnega streljanja v nočnih razmerah slabo vreme, saj lahko kljub opremi za nočno delovanje dež ali megla otežita njeno uporabo. Med zadnjimi napotki in spodbudnimi mislimi za svoje pripadnike pa je poudaril, da jih pred izvedbo nalog predvsem opozori na varnost ter skrb za druge vojake. ■

Z NOVIMI TARČAMI IZBOLJŠATI STRELSKO USPOSOBLJENOST

Od 4. do 15. novembra je na območju osrednjega vojaškega vadišča SV v Postojni potekalo usposabljanje operaterjev za uporabo in osnovno vzdrževanje novega sistema robotskih tarč, ki je bil dobavljen konec meseca oktobra. Usposabljanja, ki sta ga izvajala dva predstavnika proizvajalca sistema iz avstralske družbe Marathon Targets, se je udeležilo šest pripadnikov različnih enot SV in uslužbenec Policije.

Besedilo: Marko Pišlar
Foto: Bruno Toič

**NAKUP ROBOTSKIH
TARČ KOT DEL PROJEKTA
OPREMLJANJA OSREDNJEGA
VADIŠČA SV V POSTOJNI**

Slovenska vojska je že v preteklem obdobju z nakupom nove tehnološke opreme za upravljanje sistema premičnih radijsko vodenih tarč delno posodobila vojaška strelišča. Z nakupom sistema robotskih tarč bo to posodobitev še izpopolnila. Višji štabni vodnik Boštjan Bavdek iz Oddelka za vojaško tehnologijo, raziskave in razvoj v Sektorju za opremljanje Ministrstva za obrambo je povedal, da so projekt nabave robotskih tarč, ki se je začel približno pred štirimi leti, vključili v projekt opremljanja vojaškega osrednjega vadišča. V tem projektu so opredelili opremljanje več strelišč in osrednjega vadišča, del tega je bil nakup robotskih tarč, ki omogočajo izvedbo bolj dinamičnih bojnih streljanj in pripravo zapletenejših scenarijev bojnih streljanj s pehotno oborožitvijo tako na posamičnih streljanjih kot na taktičnih vajah z bojnim streljanjem. Z nakupom sistema robotskih tarč bo Slovenska vojska dvignila raven strelske usposobljenosti svojih pripadnikov, saj sistem omogoča več možnosti za posnemanje gibanja človeka po terenu. Ker so robotski sistemi opremljeni z umetno inteligenco, ob srečanju delujejo po človeški logiki in se izogibajo drug drugemu ob delovanju nanje ter se razbežijo na enak način kot ljudje.

**KUPILI ŠEST TARČ, RAČUNALNIK
ZA UPRAVLJANJE, DVE DODATNI
ANTENI ZA POVEČANJE
DOSEGA, PRIKOLICO IN
KOMPLET REZERVNIH DELOV**

Projekt nakupa robotskih tarč je obsegal nabavo šestih robotskih tarč, ki so sestavljene iz podnožja in tarče v obliki človeške silhuete. V kompletu opreme sta bila dobavljena še prenosni računalnik z ustrežno programsko opremo za upravljanje sistema robotskih tarč in osnovna antena. Sistem tarč se upravlja po brezžičnem omrežju na frekvenci 2,4 GHz. Kupljena sta bila tudi dva kompleta dodatnih anten za povečanje dosega, s čimer lahko sistem uporabimo na največji razdalji 1500 metrov. Komplet nove opreme vsebuje še pokrito prikolico za prevoz in hranjenje robotskih tarč, v katero je vgrajen električni generator za polnjenje baterij. V notranjosti prikolice je manjši prostor za priročno delavnico za izvedbo manj zahtevnih vzdrževalnih opravil sistema na terenu. V kompletu dobavljene opreme je še komplet rezervnih delov. Bavdek je razložil, da bo ta komplet po zagotovilih proizvajalca zadostoval za prihodnjih nekaj let, glede na pogostost uporabe opreme v vojski pa bodo rezervne dele za nadaljnje obdobje načrtovali in dokupovali sami.

**NEMOTENO DELOVANJE
DO 25 KILOMETROV**

V robotske tarče so vgrajene baterije, ki zagotavljajo avtonomno delovanje sistema

brez prekinitve za najmanj 25 kilometrov, resnični doseg pa je do 32 kilometrov glede na način uporabe. Robotske tarče bodo v Slovenski vojski uporabne za bojna streljanja s pehotnim orožjem do kalibra $8,6 \times 70$ mm, vključno s pištolskim strelivom 9×19 mm. Uporabne bodo za streljanje s pištolo, jurišno puško, lahkim in srednjim mitraljezom ter ostrostrelno puško. Podnožje tarče, ki je obdano z neprebojnim jeklenim oklepom, zagotavlja sistemu balistično zaščito pred izstrelki omenjenih kalibrov, kolesa, ki so izdelana iz polne gume, pa zagotavljajo nemoteno delovanje sistema kljub morebitni prestrelitvi pnevmatike. Višji štabni vodnik Bavdek je poudaril, da tudi slabše vremenske razmere bistveno ne vplivajo na delovanje robotskih tarč, saj lahko brez težav premagujejo vodno oviro do globine 20 centimetrov. Sposobnosti sistema za nemoteno delovanje ne omejuje tudi močan veter, saj tarča tehta 260 kilogramov, tako da je ta ne more prevrniti. Tarče v obliki človeške silhuete so izdelane iz samozapiralne plastike, oblečene pa so v vojaško uniformo. V podnožje tarče so vgrajeni akustični senzorji, ki na podlagi zaznanega akustičnega treslaja določijo mesto zadetka, torej v glavo ali telo. Vsi ti podatki o streljanju se nato prenesejo v nadzorni računalnik za upravljanje sistema tarč, ki še zapiše, ali je cilj zadet po enem strelu ali šele po več izstrelkih.

**TARČNI SISTEM DELUJE NA
PODLAGI SCENARIJEV, KI
JIH SKLADNO Z ZAHTEVAMI
POVELJNIKA PRIPRAVI OPERATER**

Sistem robotskih tarč deluje na podlagi scenarijev, ki jih skladno z usmeritvami poveljnika ter pravili in programi streljanja ali izvedbe taktične vaje z bojnim streljanjem na nadzornem računalniku za upravljanje sistema tarč pripravi operater. Višji štabni vodnik Bavdek je povedal, da sistem omogoča uporabo več različnih načinov delovanja, ki vključujejo premik tarč v obliki različnih formacij. Operater na računalniku ročno določi razdalje, med katerimi se bo robotska tarča lahko gibala, če so vmes ovire, pa se bo teh izogibala. Tarča se prav tako lahko giblje po cesti, v skupini, klinasti formaciji ali koloni, lahko pa se obrača na mestu. Operater določa število ponovitev in hitrost gibanja tarč, ki se premikajo z največjo hitrostjo do 18 kilometrov na uro, kar je primerljivo človeškemu teku.

**PRED UPORABO NUJNE
PREDPRIPRAVE**

Priprava sistema robotskih tarč za izvedbo streljanja zahteva predpriprave. Bavdek je razložil, da je treba, ko pripeljejo sistem na strelišče, najprej iz prikolice raztovoriti robotske tarče in postaviti osnovno komunikacijsko anteno za upravljanje tarč, ki je nameščena na prikolici. Z eno robotsko tarčo z laserskim skenerjem nato posnamejo teren, na katerem bo potekalo streljanje. Tako določijo območja, po katerih se bo tarča lahko gibala. Tarča ob skeniranju sama zazna ovire in objekte, pred katerimi se sicer zaradi vgrajenih senzorjev samodejno ustavi. Operater lahko dodatno označi območja, po katerih se robot ne sme gibati. Tako prepreči, da bi se robot poškodoval ali da bi naprava zašla zunaj dovoljenih območij streljanja.

**SLOVENIJA KOT PRVA DRŽAVA
KUPILA SVOJ ROBOTSKI SISTEM**

Proizvajalec sistema robotskih tarč je avstralsko podjetje Marathon Targets, ki je prvo na svetu razvilo sistem robotskih tarč na podlagi zahtev in potreb avstralske vojske, zlasti njenih specialnih sil. Podobne sisteme izdelujejo že več kot desetletje, v tem času pa so izdelali več tipov robotov, na katerih so izboljšali bočno balistično zaščito. Največji uporabnik robotskih sistemov avstralskega podjetja so prav ameriški marinci, ki za potrebe urjenja svojih sil najamejo te sisteme, podjetje pa jim med urjenji zagotavlja vso nujno podporo za nemoteno izvedbo aktivnosti. Podobne robotske sisteme običajno najemajo tudi druge vojske, kot so avstralska, danska, kanadska in nizozemska, zlasti za urjenje svojih enot za specialno delovanje. Slovenija je prva, ki je kupila svoj sistem. Slovenska vojska bo lahko novo tehnološko opremo uporabila na vseh bojnih streljanjih in taktičnih vajah z bojnim streljanjem tako na osrednjem vadišču Slovenske vojske v Postojni kot tudi na drugih slovenskih vojaških vadiščih in streliščih, ki omogočajo uporabo takšnih sistemov.

**USPOSOBILI PRVIH ŠEST
OPERATERJEV IZ SLOVENSKE
VOJSKE IN ENEGA S POLICIJE**

Usposabljanje operaterjev za uporabo in osnovno vzdrževanje sistema robotskih tarč v

PODNOŽJE TARČE JE BALISTIČNO ZAŠČITENO.

Slovenski vojski je potekalo od 4. do 15. novembra v Postojni in njeni okolici. Višji štabni vodnik Bavdek je povedal, da so prve tri dni izvedli usposabljanje v Vojašnici barona Andreja Čehovina, pri čemer so najprej predstavili teoretično podlago o sistemu, nato pa so začeli izvajati praktično usposabljanje iz načina upravljanja robotskih tarč po postojnski vojašnici. V drugem delu prvega tedna usposabljanja so nadaljevali praktično usposabljanje operaterjev po streliščih Slovenske vojske, in sicer na območju osrednjega vadišča SV in na bližnjem strelišču Bač. Vsa nadaljnja usposabljanja so bila namenjena pridobivanju znanja o oblikovanju scenarijev, tehniki skeniranja terena in izvajanju scenarijev s praktičnim streljanjem z ostrim strelivom na robotske tarče. Na dvotedenskem usposabljanju je bilo sedem udeležencev. Šest jih je bilo iz Slovenske vojske, eden pa s Policije. Med pripadniki SV so bili štirje iz enote za upravljanje osrednjega vadišča SV v Postojni, ki deluje v sestavi Centra za združeno usposabljanje SV, po en pripadnik pa je bil iz Specializirane enote vojaške policije (SEVP) in iz Enote za specialno delovanje (ESD). Po končanem usposabljanju

prvih operaterjev se je že oblikovala posebna skupina za uvajanje sistema robotskih tarč v operativno uporabo v Slovenski vojski, ki naj bi svoje delo končala predvidoma do maja 2020. Po uvedbi v operativno uporabo bodo lahko enote sistem robotskih tarč uporabljale na strelskih usposabljanjih skladno z načrtom uporabe sistema v Slovenski vojski.

**Z NAKUPOM ROBOTSKIH TARČ
IZBOLJŠALI RAVEN STRELSKE
USPOSABLJENOSTI**

Nakup nove opreme za upravljanje sistema robotskih tarč bo pripomogel k dvigu ravni strelske usposobljenosti pripadnikov SV, kar bodo dosegli s pripravo novih pravil in programov za uporabo robotskih tarč ter uporabo teh sistemov na usposabljanjih za bližinsko bojevanje in pri izvedbi taktičnih vaj z bojnim streljanjem do ravni voda. Višji štabni vodnik Bavdek je poudaril, da si želi v prihodnosti združiti oba sistema, torej radijsko vodene zapiralno padajoče tarče in robotske tarče, v enoten sistem. Ta projekt že intenzivno razvijajo, želijo pa ga uresničiti najpozneje do konca prihodnjega leta. ■

PRIKOLICA ZA TRANSPORT IN SHRANJEVANJE TARČ

V NOTRANJOSTI PRIKOLICE SO POLNILNA MESTA ZA POLNLENJE BATERIJ.

NAJVEČJA NEVARNOST PRI NAŠEM DELU JE RUTINA

Med jesenskimi počitnicami sta bili v središču pozornosti neeksplozirani letalski bombi, najdeni v Mariboru. Onesposobitvi 250- in 500-kilogramske bombe sta bili resna preizkušnja vseh pristojnih služb, saj je bilo treba zaradi varnosti evakuirati večje število ljudi, prav tako je bil to velik izziv za pirotehnike. Predstavniki Civilne zaščite, policisti, gasilci in predstavniki občine ter gospodarskih družb so združili moči in poskrbeli, da je bilo ob predvidenih dneh, 31. oktobra in 3. novembra opoldne, vse pripravljeno za najpomembnejše delo pripadnikov Državne enote za varstvo pred neeksploziranimi ubojnimi sredstvi (NUS), ki so obe bombe onesposobili. Pirotehnični operaciji sta bili uspešni, pristojne službe sistema za zaščito in reševanje pa izjemno usklajene ter učinkovite.

Besedilo: Jerneja Grmadnik
Foto: Jakob Oražem, URSZR

Predsednik države Borut Pahor je Državni enoti za varstvo pred NUS letos poleti predal red za zasluge na področju varnosti za dolgoletno uspešno in požrtvovalno delo, kot bi slutil, da bo enota rešila še izjemno zahtevna preizkusa, ki bosta le še potrdila, kako nepogrešljivo je delo njenih pripadnikov. Gradbinci so konec oktobra v bližini železniške proge in ob nakupovalnem središču Euro park v Mariboru našli neeksplozirani letalski bombi iz druge svetovne vojne, težki 250 in 500 kilogramov. »Posebnost najdb je bila ta, da sta intervenciji potekali skoraj

naenkrat, kar je pomenilo dvakratno delo in hkratno načrtovanje obeh uničenj. Takega primera še nismo imeli. Poleg vsega je bil velik izziv, da se je znašla v evakuacijskem pasu ene izmed bomb tudi bolnišnica,« danes razmišlja poveljnik Državne enote za varstvo pred NUS Primorec Darko Zonjič, ki smo ga obiskali na sedežu enote v novogoriškem gasilskem domu. Med drugim je pokazal osvežene številke o tem, koliko uspešnih intervencij so do sredine novembra že opravili: v 391 intervencijah so uničili za 6,9 tone neeksploziranih ubojnih sredstev po vsej Sloveniji.

PRVI POMEMBEN PODATEK JE TIP VŽIGALNIKA

Darko Zonjič je po poklicu inštruktor strojevodij, zaposlen pri Slovenskih železnicah, pogodbeno pa je pripadnik in poveljnik Državne enote za varstvo pred NUS. O svojih začetkih na področju pirotehničke je povedal: »Že pred osamosvojitvijo države sem se veliko ukvarjal s potapljanjem. Po letu 1991 so se okrepile potrebe po potapljačih z znanjem ravnanja z neeksploziranimi sredstvi in na pobudo kolega sem se prijavil na tečaj.« Pri tem je še pojasnil, da gre pri tovrstnem delu za »tehnične zadeve,

tako kot pri lokomotivah«, kar pojasnjuje, zakaj je največ pripadnikov enote iz tehničnih poklicev. Nekaj let je vodil potapljaški del enote, nato pa je leta 2009 postal njen poveljnik.

»Ob odkritju neeksploziranih bomb v Mariboru so bili prvi na kraju najdbe pripadniki štajerske enote. Opravili so identifikacijo in predstavili prve informacije. Pristop k bombi s kemičnim vžigalnikom je lahko tudi tvegan. Takoj je treba zahtevati omejitev gibanja na območju stotih metrov in poskrbeti za temeljne varnostne ukrepe,« je poudaril poveljnik. Onesposobitev

takšnih bomb je najtežavnejša, obe mariborski pa sta imeli mehanski vžigalnik. »Tako smo dobili prve koristne informacije o tem, kaj bomo naredili z bombami. Pri tem je najpomembnejše, da se pri odločitvah ne hiti. Sledijo posvetovanje, načrtovanje, priprava tehničnega gradiva in iskanje mesta za izkop jame, nabava bal sena, ki bi omilile raztros in udarni val ob razmetu delcev. Glede na količino eksploziva je treba določiti radij evakuacije. Pri 250-kilogramski bombi je bil to radij 300 metrov, pri 500-kilogramski pa 600 metrov,« je naštel Zonjič prve ukrepe in dodal, da pri

bombah z mehanskimi vžigalniki bombo v 99,9 odstotka onesposobijo z odvijanjem. Tudi pri onesposobitvi mariborskih bomb so se odločili za takšen pristop, pri tem pa je pomembno, da se pripravi rezervna načrta. Zonjič je pojasnil: »Kadar pirotehnik ugotovi, da odvijanje ne bo mogoče, je treba bombo uničiti s tako imenovanim nadzorovanim zažigom. Temu se sicer izogibljemo, saj je velika verjetnost, da ob tem nastane gmotna škoda.« Postopka bi se najbrž lotili pri težji bombi, pri kateri je nekoliko poškodovan navoj v vžigalniku in je zato odvijanje bolj vprašljivo.

POVELJNIK DRŽAVNE ENOTE ZA VARSTVO PRED NUS DARKO ZONJIČ

POLICIJA IN GASILCI SO POSKRBELI ZA ZAVAROVANJE OBMOČJA.

PRI INTERVENCIJI SODELOVALO 270 LJUDI

V mestu je bilo treba najprej poskrbeti za zaščito okoliških prebivalcev in njihovega imetja. Za uničenje obeh bomb so se odločili na praznični dan in v nedeljo, saj so predvidevali, da bo takrat manj ljudi doma in bo evakuacija hitrejša. Pri njej je sodelovalo več kot 270 ljudi, se pravi gasilci, policisti, železničarji in predstavniki občinskih ter gospodarskih služb. V bližnjem Univerzitetnem kliničnem centru Maribor so morali bolnike premestiti na varno stran, poskrbeti pa je bilo treba še za zaporo cest in plina ter ustavitev prometa. Usklajevanje ukrepov so vodili Štab Civilne zaščite, poveljnik mariborske Civilne zaščite Matej Zupanič in vodja Izpostave URSZR Maribor Ivanko Grilanc. Uspešno in učinkovito delo štaba ter sodelovanje prebivalcev Maribora je pohvalil tudi Darko Zonjič: »Vse je potekalo po predvidenih časovnicah in izkazalo se je, kako štabne službe obvladajo svoje delo ter postopke. Pripadniki naše enote smo se lahko posvetili samo svojemu delu in le še čakali na zeleno luč.« Ob tem je dodal, da tudi v njihovi enoti pred ključnim dejanjem delo in odločitve skupinsko potekajo. Soglasno so se odločili, kdo izmed njih bo onesposobil bombo: »Tega ne sme opraviti vodja, saj je odgovoren za celotno operacijo. V tem primeru smo se odločili za štajersko-primorsko navezo, in sicer za Saša Turnška, asistenta na mariborski gradbeni fakulteti, ter Aljaža Lebana, inženirja strojništva, ki ima največ izkušenj s tovrstnimi odvijanji. Seveda sta se o izbiri strinjala tudi onadva.« Pred tem so sami izdelali posebno orodje, s katerim so se lotili naloge. Pri

JAMA ZA DEAKTIVACIJO

PRIPRAVA BOMBE ZA PREMIK

PIROTEHNIKA SAŠO TURNŠEK IN ALJAŽ LEBAN

drugi bombi je bilo delo zahtevnejše, saj je bil navoj nekoliko poškodovan. Kljub vsemu sta obe onesposobitvi potekali po prvotnem načrtu. Po odvitju mehanskih vžigalnikov so bombi odstranili iz jam in nato vžigalnika nadzorovano razstrelili. Ob tem se je zaslislal manjši pok in nekoliko se je pokadilo. Bombi so nato odpeljali na Primorsko, kjer ju bodo v treh mescih zanetili in dokončno uničili na za to predvidenem poligonu.

GRADBENI DELAVCI SO V NEVARNOSTI

Darko Zonjič ugotavlja, da je največ neeksploziranih ubojnih sredstev, tudi obe bombi v Mariboru, najdenih med gradbenimi deli, nanje pa naletijo tudi pohodniki, alpinisti ali gozdarji. Po količini najdb prevladuje območje Severne Primorske, kjer je še veliko ostankov orožja s soške fronte, ki jih ne bodo uničili še več kot 100 let. Zonjič je ob tem opozoril, da je lahko vsakršno delo z gradbenimi stroji na izpostavljenih območjih nevarno, zato na zaprosilo izvajajo detekcije: »Po zakonu sicer to ni obveza investitorjev, vendar menim, da je kopanje brez naših predhodnih ukrepov neodgovorno.« Takšna so predvsem območja Severne Primorske in tudi Maribora z okolico. Pri tem je še navedel podatek, da so ob detekciji pred gradnjo krožišča pod Sveto goro našli kar dve toni neeksploziranih sredstev. Tudi postopek iskanja zahteva veliko znanja

in izkušenj, saj zaradi onesnaženosti s kovinskimi delci detektorji kovin piskajo ob vsem mogočem. Zonjič pri tem poudarja, da je treba detekcije izvajati dovolj pogosto in prepoznati različne zvoke. Podobne letalske bombe, kot so bile najdene v Mariboru, bi prav gotovo lahko našli tudi na Primorskem, saj so jih zavezniki odvrgli veliko na solkanski most in železnico. Znano je še, da so bile nad Mariborom odvržene tona težke bombe. Veliko izkušenj z neeksploziranimi letalskimi bombami imajo predvsem v Nemčiji. Če je bilo treba za onesposobitev 500-kilogramske bombe v Mariboru evakuirati okoli 1000 ljudi, je največja evakuacija po drugi svetovni vojni potekala leta 2016 v mestu Augsburg. Zaradi 1,8 tone težke bombe je bilo treba v radiju 1,5 kilometra na varno umakniti kar 54.000 ljudi. Glede sodelovanja s tujimi strokovnjaki je Zonjič pojasnil, da sodelujejo največ z Avstriji, s katerimi imajo tudi skupne akcije. Tako so Avstrijcem že pomagali pri čiščenju jezer, kamor so zavezniki po drugi svetovni vojni odvrgli veliko neeksploziranih sredstev.

PRI DELU JE TREBA BITI STOODSTOTEN

Darko Zonjič je opisal naravo svojega dela: »Ta poklic te mora veseliti. Opravljati ga je treba stoodstotno, saj je delo zahtevno in lahko poteka ob kateri koli uri dne v letu. Ne poznamo praznikov ne koncev tedna. Ob

tem je pomembno tudi razumevanje naših družinskih članov in delodajalcev, saj smo vsi prostovoljci oziroma pogodbeni pripadniki enote.« Enota je imela pred reorganizacijo pred nekaj leti že več pripadnikov, skoraj 100, vendar so ugotovili, da je manjše število optimalnejše. Dobro je, da imajo pripadniki dovolj intervencij in tako ohranjajo strokovno znanje, ravnanje s sredstvi ter delovno vzdržljivost. Danes je v enoti 33 prostovoljcev oziroma pogodbenikov različnih poklicev. Zonjič je pojasnil: »Pred kratkim sta se nam pridružila policist in vojak, ki je poleg vsega tudi jamar. Oba imata že predhodno znanje. Pomembno je, da smo različno specialistično usmerjeni, saj so lahko neeksplozirana ubojna sredstva kjer koli, v morju, rekah, jamah ali hribih, zato so med nami tudi potapljači, jamarji in alpinisti. Sicer se je za opravljanje tega poklica treba udeležiti trimesečnega tečaja v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje na Igu, kjer je mogoče pridobiti temeljne veščine, za uspešen zaključek pa je nujna 80-odstotna uspešnost. Izobraževanje se nadaljuje v oddelku, kjer šele začnemo pridobivati znanje in izkušnje. Novega pripadnika ocenjujemo vse leto, saj se mora naučiti še veliko, preden na koncu opravi zagovor in postane pirotehnik.« Učenje se sicer nikdar ne konča. Niti ena intervencija ni enaka drugi in k vsakemu neeksploziranimu sredstvu je treba drugače pristopiti. Zonjič je ob tem opisal eno

svojih težjih operacij, ko so leta 2000 v Soči uničili 36 topovskih granat, ki so vsebovale bojni plin. Pri tem je poudaril, da sta največji nevarnosti pri delu pirotehnikov rutina in avtomatsko izvajanje dela. Menim, da je to delo na neki način poslanstvo: »Z vsakim uspešnim uničenjem prihranimo življenje in svet je zato varnejši.« Pirotehnik se veliko izobražuje, obiskuje šole in pojasnjuje, kako ravnati ob odkritjih, saj so vsa neeksplozirana ubojna sredstva, tudi če so stara več kot 50 ali 100 let, nevarna. Ob nepravilnem ravnanju z njimi lahko eksplodirajo in zanetijo požare, porušijo objekte, povzročijo hude telesne poškodbe ali celo smrt. Najpomembnejše torej je, da jih ne premikamo ali se jih dotikamo, se takoj umaknemo z nevarnega območja, preprečimo dostop do predmeta in ob najdbi čim prej obvestimo center za obveščanje na telefonsko številko 112 ali policijo na številko 113. Zonjič pri tem ugotavlja, da je ozaveščenost med ljudmi dobra in da se zgodi največ nesreč med zbiratelji. Ob koncu pogovora smo srečali še inženirja strojništva iz Tolmina Aljaža Lebana, ki je onesposobil bombi. Skromno je povedal, da je bil ob intervenciji popolnoma miren in da ga je v resnici bolj skrbel prevoz bomb, saj se lahko pri tem zgodi kaj zares nepričakovanega. Pri svojem delu se je zanašal na več kot petnajst let izkušenj in veliko uspešno odvitih vžigalnikov, tako da sta mariborski bombi zanj samo še ena izkušnja več. ■

PODELITEV DIPLOM TEČAJA KONDICIJSKI TRENER

Na Fakulteti za šport je 19. novembra potekala podelitev diplom zaposlenim na Ministrstvu za obrambo, ki so se udeležili usposabljanja za strokovno delo v športu – tečaja Kondicijski trener. Delegacijo Ministrstva za obrambo so sprejeli predstavniki Fakultete za šport v Murnikovi sobi in poudarili pomembnost sodelovanja na področju razvoja športa. Povezovanje fakultete in vojske ni več naključje, temveč ima tradicijo, ki se vsako leto krepi. Diplome sta podelila brigadir Milko Petek in dekan fakultete prof. dr. Damir Karpljuk.

Besedilo: Petra Miklaužič
Foto: Bruno Toič

KONDICIJSKA PRIPRAVLJENOST KOT POMEMBEN DEJAVNIK ZA DOSEGANJE USTREZNE BOJNE PRIPRAVLJENOSTI

Za pripadnike Slovenske vojske je dobra psihofizična oziroma kondicijska pripravljenost eden najpomembnejših dejavnikov za doseganje ustrezne bojne pripravljenosti. Kondicijska vadba, ki poudarja predvsem vzdržljivost ter moč, je sestavni del učnih programov na vseh ravneh vojaškostrokovnega izobraževanja in usposabljanja. Zahtevana gibalna usposobljenost pripadnikov je rezultat pravega načrtovanja, organiziranja in izvajanja različnih oblik kondicijske vadbe.

V preteklosti so na Generalštabu SV pri spremljanju in analizah poškodb pri delu pripadnikov Slovenske vojske ugotovili, da največ poškodb pri delu v Slovenski vojski nastane med kondicijskimi vadbami oziroma rekreacijo, ki je obvezni del urjenja ter izvajanja del in nalog pripadnikov enot Slovenske vojske. Vzroki za nastanek poškodb so različni, po njihovih podatkih med najpogostejše spadajo nepravilno izvajanje vaj in ogrevanje mišic pred začetkom izvajanja vadb ter njihovo ohlajanje po koncu vadb in rekreacije. Zato je Oddelek za varnost in zdravje pri delu v Službi za kadrovske zadeve MO predlagal Sektorju za usposabljanje J-7 v Generalštabu

Slovenske vojske rešitev za nastale izzive, in sicer v obliki usposabljanja za pripadnike Slovenske vojske, ki vodijo in koordinirajo rekreacijo oziroma kondicijsko vadbo. Program tečaja za kondicijske trenerje je potrdil Strokovni svet RS za šport, na pobudo Ministrstva za obrambo pa ga izvaja Fakulteta za šport Univerze v Ljubljani. Sestavljen je iz 170 pedagoških ur, ki obsegajo teoretično znanje in praktične vaje, konča pa se s podelitvijo nacionalno priznane diplome o usposobljenosti za strokovno delo v športu in pridobitvijo naziva kondicijski trener.

DIPLOME PODELILI 27 UDELEŽENCEM, IZMED NJIH 23 PRIPADNIKOM SLOVENSKE VOJSKE

Diplome so v letošnjem letu podelili 19. novembra na Fakulteti na šport, kjer je dekan fakultete prof. dr. Damir Karpljuk nagovoril udeležence slavnostne podelitve z besedami, da je znanje nekaj, česar nikomur ni mogoče odvzeti. Poudaril je še, da je treba biti pri posredovanju znanja odgovoren. Podelitve se je udeležilo skupno 27 udeležencev usposabljanja, izmed njih 23 pripadnikov Slovenske vojske, dva predstavnika Uprave RS za zaščito in

MATJAŽ JAZBEC, 10. PEHOTNI POLK

Tečaj je zame pozitiven izkušnja. Na njem sem osvežil znanje na področju športa in izvedel, kako pristopiti k jutranji oziroma kondicijski vadbi. Spoznali smo različne pristope, s katerimi povečujemo učinkovitost vadbe in zmanjšujemo možnost poškodb. Pri nadaljnjem delu mi bo najbolj koristilo znanje s področja gibljivosti, koordinacije in stabilizacije.

VIŠJI VODNIK JERNEJ ČOH, 132. GORSKI POLK

Za udeležbo na tečaju sem se odločil, da pridobim znanje za nadaljnje vodenje enote s področja kondicijskega treniranja in usposabljanja, kar je nujno za izvajanje naših nalog. Tečaj je uporaben tako na individualni ravni kot tudi za posredovanje znanja drugim pripadnikom v enoti. Pridobili smo veliko veščin s področja organizacije načrtovanja procesa treninga. Na tečaju smo bolje spoznali sebe, in sicer s testiranjem ter parametri, ki jih druge ni mogoče videti, tukaj pa so bile na voljo ustrezne merilne

naprave. Pomemben cilj tečaja je tudi dvig sposobnosti v smislu športne pripravljenosti.

ŠTEFAN ŠIFTAR, 132. GORSKI POLK

Tečaja sem se udeležil, da razširim svoje znanje glede usposabljanja in izpopolnim različne tehnike treniranja. Tak tečaj se mi zdi koristen, saj je pomembno izpopolnjevati svoje znanje. Na tečaju sem spoznal, da sem v preteklosti pogosto pretiraval pri svojem treningu. Dostikrat sem prišel v stanje pretreniranosti in to ni bilo koristno. Zanimivo se mi je zdelo, da je nekdo, ki se s treniranjem že dolgo ukvarja, spoznal, da je včasih nujen korak nazaj in je napredek potem večji. Od naučenega se mi je v spomin najbolj vtisnila tekaška abeceda, s katero lahko izboljšamo tehniko teka in v enakem času porabimo manj energije. Koristno se mi zdi tudi poznavanje aerobnih področij.

MATIJA BALANT, IZOBRAŽEVALNI CENTER ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE IG, GASILSKA ŠOLA

Za udeležbo na tečaju sem se odločil, ker se želim razvijati in

vložili svoj trud in uspešno dokončali tečaj. Profesor na Fakulteti za šport dr. Čok, vodja programa Kondicijski trener, je kot strokovni vodja ponosen, da je lahko podelil ta priznanja, ki dokazujejo usposobljenost udeležencev. Zbrane je nagovoril z besedami: »Telesna vadba je zelo pomembna, zlasti v vašem poklicu. Omogoča uspešno in ustvarjalnejše opravljanje vsakodnevnih nalog. Zahteve vašega poklica so vse večje, z boljšo telesno pripravljenostjo pa si zagotavljate njihovo lažje in učinkovitejše premagovanje.« Končal je s sporočilom, naj prejemniki diplom svoje znanje, ki so ga z veliko truda pridobili na tečaju, uspešno prenesejo kolegicam in kolegom v svojih enotah. ■

pridobivati novo znanje, osebno rasti in prispevati k boljši fizični pripravljenosti naših kandidatov za poklicne gasilce. Takšni tečaji se mi zdijo koristni, saj ne naučijo samo tega, kako vajo pravilno izvajati, temveč dajo tudi znanje, za kaj je določena vaja pomembna. Spoznal sem pomembnost začetnega pripravljanja na vajo, oblikovanja načrta in določanja ciljev vaje. Na tečaju so nas poučili, kako svoje telo uporabljati na pravilne načine.

BRIGITA PERBIL PUŠ, IZOBRAŽEVALNI CENTER ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE IG, ODDELEK ZA IZOBRAŽEVANJE

Tečaj me je pritegnil, zdel se mi je zelo uporaben za izboljšanje lastne športne pripravljenosti, kar mi koristi tudi pri opravljanju delovnih nalog. Predavali so vrhunski predavatelji, ki imajo veliko izkušenj, zato smo pridobili kakovostno znanje. Poudarjene so bile vaje za stabilizacijo trupa. Tečaj je bil intenziven, in kdor ne bi bil predhodno dobro fizično pripravljen, se tečaja ne bi mogel udeležiti. Kljub naporom smo bili udeleženci vsak dan bolj motivirani, da dosežemo cilj.

OBISK ŠTUDENTOV OBRAMBOSLOVJA

Ministrstvo za obrambo so 5. novembra 2019 obiskali študenti obramboslovja s Fakultete za družbene vede v Ljubljani. Namen tovrstnih obiskov je predstavitev delovanja ministrstva ter nadaljnjih možnosti sodelovanja med študenti in morebitnim delodajalcem. Študenti drugega letnika, ki jih je spremljala profesorica doc. dr. Maja Garb, so s predstavitve odšli z veliko novimi spoznanji ter svežim zanosom za nadaljevanje študija.

Besedilo: Petra Miklaužič
Foto: Bruno Toič

V uvodu je študente pozdravil državni sekretar mag. Miloš Bizjak, ki je povedal, da Ministrstvo za obrambo skrbi za upravno, administrativno in strokovno delo na področju dveh podsistemov nacionalne varnosti – obrambnega podsistema ter sistema zaštite in reševanja. Izpostavil je, da smo ena redkih držav z združenima sistemoma, kar ima določene prednosti in slabosti. Zahvalil se je za obisk in poudaril, da ga veseli, da se Fakulteta za družbene vede in Ministrstvo za obrambo povezujeta. Prav tako se mu zdi pomembno, da se študenti obramboslovja že v času študija seznanijo s strukturo in delovanjem ministrstva.

V nadaljevanju je obrambno politiko Republike Slovenije predstavil mag. Uroš Zorko, vršilec dolžnosti generalnega direktorja Direktorata za obrambno politiko, ki se je na začetku osredotočil na namen in cilje obrambne politike ter vlogo Direktorata za obrambno politiko Ministrstva za obrambo. Usmerjanje, sodelovanje in poseganje v obrambno-varnostne cilje interesov Republike Slovenije tako v domačem kot mednarodnem okolju je najkrajša definicija, ki jo je lahko mag. Zorko predstavil študentom za lažje razumevanje poslanstva direktorata. Nekaj besed je namenil še pomenu dvostranskega in večstranskega sodelovanja na obrambnem področju, mednarodnim operacijam in misijam ter vlogi kolektivne obrambe v Natu.

Sledila je predstavitev organizacijsko-strukturnega vidika logistične podpore obrambnega sistema. Poslanstvo in delovanje Direktorata za logistiko Ministrstva za obrambo je osvetlil generalni direktor mag. Željko Kralj. Znotraj direktorata delujejo štirje sektorji, ki

se nanašajo na področja opremljanja, gospodarjenja z nepremičninami, nabav in upravljanja materialnih sredstev. Mag. Kralj je še poudaril, da je zelo pomembno sodelovanje z mednarodnimi organizacijami na področju razvoja in opremljanja.

VOJAŠKI DEL PREDSTAVILA GENERALMAJORKA ALENKA ERMENC

Študente je nagovorila tudi načelnica Generalštaba Slovenske vojske generalmajorka Alenka Ermenc. Pojasnila je, da Vojaška doktrina, ki jo je leta 2006 sprejela Vlada RS, določa, kaj je poslanstvo Slovenske vojske – odvratanje vojaške agresije nad Republiko Slovenijo in izvajanje vojaške obrambe v sodelovanju z zavezniki, vzpostavljanje suverenosti na celotnem ozemlju države ter prispevek k mednarodnemu miru in stabilnosti. Slovenska vojska ima edina v državi pooblastila za izvajanje vojaškega izobraževanja in usposabljanja za oborožen boj ter druge oblike vojaške obrambe. Ob tem je načelnica še poudarila, da je znanje najpomembnejši gradnik vojaškega poklica in vir razvoja organizacije.

Z nevojaškim delom obrambnega sistema Ministrstva za obrambo se ukvarjajo na Direktoratu za obrambne zadeve. Boštjan Pavlin, vršilec dolžnosti generalnega direktorja, je že v začetku svoje predstavitve izpostavil strateško komuniciranje kot enega bistvenih elementov organizacije. Znotraj direktorata je tudi Center za krizno upravljanje, ki upravlja vsa krizna odzivanja v Republiki Sloveniji. Med enotami direktorata najdemo tudi Sektor za vojaške zadeve, ki skrbi za pridobivanje novih in zadrževanje sedanjih kadrov, ter uprave za obrambo,

ki so temelj obrambnega sistema in obrambnega načrtovanja. Nazadnje je še Dejan Matijević, generalni direktor Obveščevalno-varnostne službe, spregovoril o poglavitni nalogi organa, ki je podpora Slovenski vojski ter Ministrstvu za obrambo in zaščita pripadnikov Slovenske vojske na misijah v tujini. Študentom je predstavil namen, vsebino in nosilce obveščevalno-varnostne dejavnosti za potrebe obrambnega sistema ter opredelil obveščevalne, protiobveščevalne in varnostne dejavnosti, ki jih izvajajo.

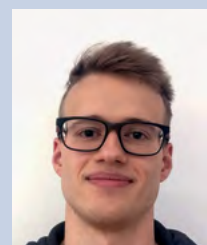
OBRAMBOSLOVCEV NE ZANIMA ZGOLJ ZAPOSLOITEV V VOJSKI

Profesorica doc. dr. Maja Garb, visokošolska učiteljica na Katedri za obramboslovje, je izrazila zadovoljstvo glede predstavitve in povedala, da študenti v okviru predmeta Obrambni in varnostni sistem vsako leto obiščejo pomembnejše ustanove, med katerimi je na prvem mestu Ministrstvo za obrambo. Obramboslovci po koncu študija najdejo zaposlitve na različnih področjih. Manjši delež študentov si želi zaposlitve v vojski in častniške kariere, več pa se jih zanima za druge vojaške dejavnosti. Pozneje jih veliko najde zaposlitev znotraj mednarodnih organizacij in v gospodarskih službah, ki se zavedajo pomena varnosti. Med študenti obramboslovja ne prevladujejo osebe moškega spola – v letošnjem drugem letniku je razmerje med spoloma uravnoteženo, v preteklosti pa se je tudi že zgodilo, da so prevladovala dekleta. ■

TJAŠA JEZERNIK:

Že od nekdaj me zanima zgodovina vojske. To me je tudi motiviralo, da sem se odločila za študij obramboslovja. Na predavanju me je najbolj navdušila generalkina predstavitev Slovenske vojske. Čeprav sebe ne vidim v vojaškem poklicu, si svojo karierno prihodnost predstavljam v povezavi z vojaškim poklicem.

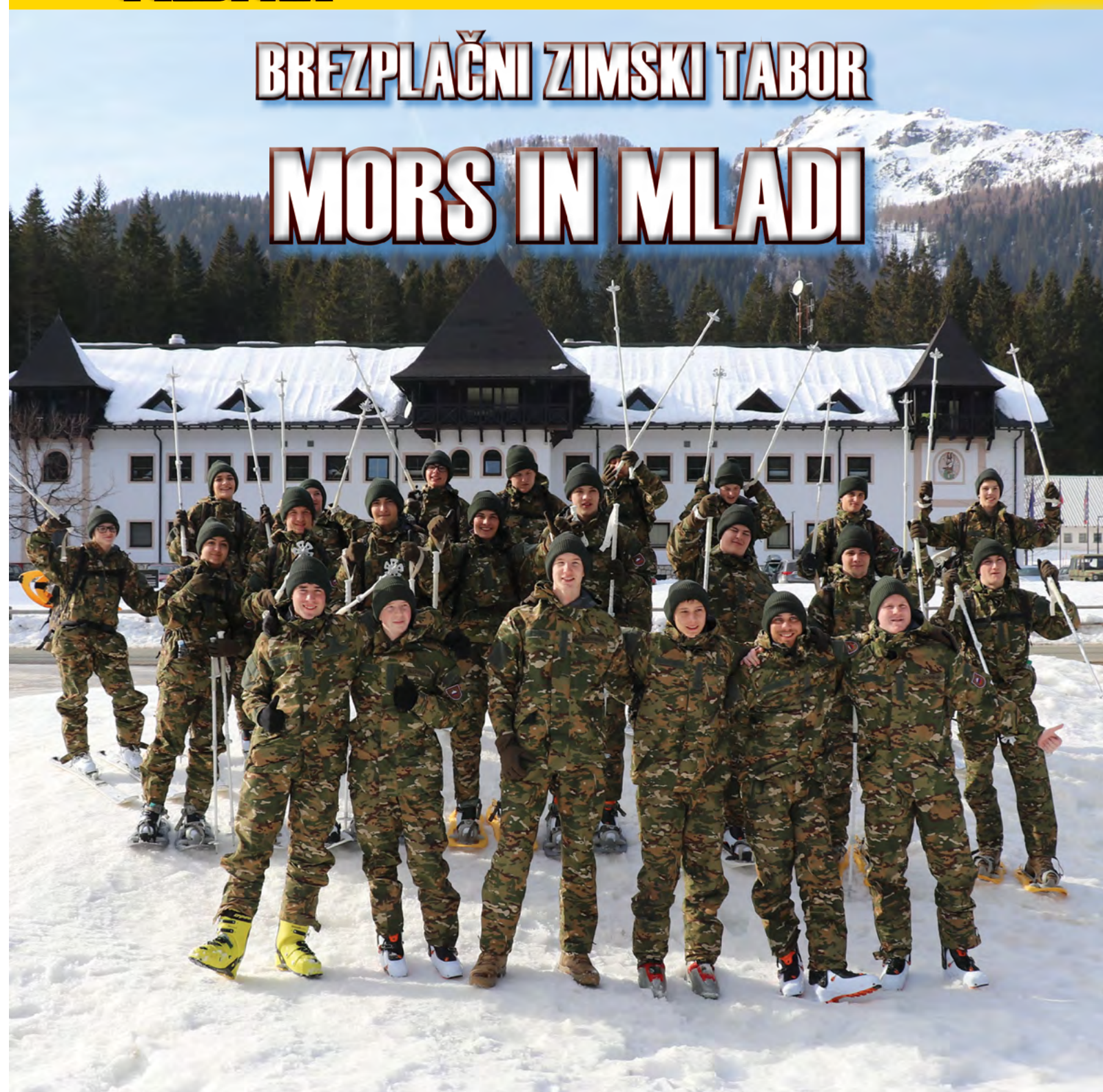
NEJC OBRAN:

Taka predavanja so zelo dobrodošla, saj boljše spoznamo možnosti za zaposlitev. Področje obramboslovja se po mojem mnenju tesno prepleta z drugimi družboslovnimi temami, kot sta politologija in humanistika, kar je tudi vplivalo na mojo izbiro študija. Pri načrtih za prihodnost si puščam odprte možnosti, zagotovo je ena izmed njih zaposlitev na Ministrstvu za obrambo ali v mednarodnih organizacijah.

PRIDI NA

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

BREZPLAČNI ZIMSKI TABOR MORS IN MLADI

Prijavnico najdete na:

www.postanivojak.si

SLOVENSKA VOJSKA
PONOSNI NASE

Srečanja z medvedom

Veste, katera je najnevarnejša žival slovenskih gozdov? Ni medved, tako kot misli večina, temveč klop. Kljub govoricam, koliko naj bi bilo trenutno medvedov v Sloveniji, si lahko štečete v čast, če ga boste videli v naravi. Strah pred srečanjem je pogost in včasih se sprašujem, koliko ljudi bi bilo v naravi šele, če tega ne bi bilo. Prav je, da imamo strahospoštovanje vsi, tudi pogosti obiskovalci narave. Zato si je treba kaj prebrati ali povprašati izkušene in se tako vsaj malo pripraviti na morebitna srečanja, ki se lahko prav zaradi nepoznavanja končajo tudi slabo.

Besedilo in foto: Igor Fortuna

Medved ni krvočno in agresivno bitje, ki napade vse, kar vidi. Njihovi napadi so redki, pa še za tiste, ki so se zgodili, je večinoma kriv človek. Zavedati se namreč moramo, da smo mi prišli na območje medveda, in ne obratno. To je njegov dom, zato bodimo mi tisti, ki se bomo umaknili.

bolje, da ne streljate na medveda, ki stoji na zadnjih nogah in vam daje zadnjo možnost za umik. Ne pozabite, da imate v orožju vojaške naboje, in ne lovskih, kar je velika razlika. Vaše naboje bo medved sicer čutil, vendar ne bodo preprečili njegovega napada, kar pa je lahko za vas usodno. Nič ni nevarnejše od ranjenega medveda.

V različnih trgovinah za male živali prodajajo neslišne piščalke za pse, ki oddajajo ljudem neslišno frekenco, živali pa jo slišijo zelo dobro. Tako se lahko izognemo presenečenju. Neugodno je, kadar moramo v divjini sami prespati. Velikokrat sem že prespal visoko v krošnji dreves, na viseči mreži ali v lovski opazovalnici, ki bi bile lahko udobnejše. Kakršen koli objekt bomo našli, bo boljši kot spanje na tleh brez vsake varnosti. Ne-koč sem izdelal nekakšen sprožilnik, v katerega sem vstavil ali petardo ali puškin naboj, razmišljal pa sem tudi o svetlobni raketi. Sprožilnik je bil povezan z vrstico, ki sem jo napel okoli tabornega prostora. Zamisel je bila zanimiva, v praksi pa jo lahko sprožijo srnica, vejica, ki pade z drevesa, ali kar koli drugega. Vse to ne bi bilo grozno, če bi lahko vsaj dobro videli. Vidi pa se samo tema in ne slišimo drugega kot svoje srce. Ve-

Foto: svetovni splet

Čeprav je medved veliko močnejši, spretnější in hitrejši kot mi, se nas večinoma boji ter na daleč izogiba, če le ima to možnost. Pri tem mu pomagata izredna voh in sluh. Srečanjem se skoraj zagotovo izognemo, kadar medveda opozarjamo nase. Zadostuje že govorjenje ali samo malo bolj groba hoja. Lahko si na primer na nahrbtnik navežemo zvonček ali pa vsake toliko zažvižgamo, kaj zapojemo ali s palico tu in tam udarimo po deblu dreves. Dokler bomo ravnali tako, bomo gotovo varni pred njim. Pa vendar. Če moramo v divjini tudi prespati, medveda ne bo, dokler bo gorel ogenj, pozneje pa nihče ne ve. Mene na primer so že zbudile dlačice njegovega gobca. Po tistem nisem bil nikdar več tako sproščen, in to v krajih, za katere sem bil prepričan, da medvedov tam ni. Smrčanje je zato v gozdu zelo dobrodošlo.

Vojaki ste v tem pogledu malo na slabšem. Ker morate biti pri izvajanju nalog na terenu pogosto zelo tihi, je mogoče, da vas medved ne sliši. Še zlasti, kadar veter ne piha ravno v njegovo smer in je zatopljen v iskanje hrane. Tako se mu lahko nehote zelo oziroma preveč približate. Vsak medved ima svojo tolerantno razdaljo, pri kateri se bo še obrnil in hitro zbežal. Težava je, če ste se znašli preblizu in ga povrh še presenetili. Še huje je, če srečate medvedko z mladiči, in še veliko huje, če se znajdete med mladiči ter medvedko. Paničen beg verjetno ne bo najboljša odločitev. Če vas res ne loči samo nekaj metrov, bo najprej napadla. Pogonila se bo nekaj metrov proti vam, se postavljala na zadnje noge, hudo rjavela, mahala in kazala zobe. To še ni tisto najhujše, še ste živi. Najbrž je ob tem nemogoče ostati miren. V tem trenutku je edino pametno počasi hoditi nazaj oziroma stran. Ko se bo medvedka spet počutila varno, se bo obrnila in zbežala. V nasprotnem primeru izid ne bo prijeten. Verjetno vas je veliko, ki bi bili zaradi orožja v rokah varni. Zagotovo pa je

liko napako lahko naredimo tudi, kadar pustimo ob ognju hrano ali celo nahrbtnik s hrano. Hrano je treba nujno dvigniti vsaj nekaj metrov od tal, če že mi ostanemo na tleh. Kadar nas najde medved spečega na tleh, nas bo samo povohal in odšel.

Z leti sem našel dobro rešitev, vsaj zame. V Ameriki imajo veliko več medvedov in tudi večji so kot pri nas, zato so srečanja z njimi pogostejša. Razvili so tako imenovani bear spray ali drugače rečeno pepper spray. Gre za učinkovito sredstvo, ki se dobi tudi v Sloveniji. Meni daje boljši občutek varnosti kot vsako drugo strelno orožje. Prav tako si lahko pomagamo s signalno baklo ali sireno. Vse to nas lahko reši, pa ne samo pred medvedi. Prišlo je pod tlakom in ima domet več metrov. Vse to pride prav šele, kadar medved ne stoji več na zadnjih nogah, temveč že teče proti nam. Šele takrat lahko govorimo o silobranu in uporabimo vse, kar imamo. Prišlo ob stiku s sluznico zelo peče, kar medveda večinoma odvrne od napada. Prav tako ga odvrne bakla, sirena pa je bolj preventivna. Za konec naj še dodam, da se včasih kateri izmed ljubkih majhnih medvedkov izgubi in sam tava naokoli. Treba je biti pozoren, saj je lahko v bližini mama. Če bi nas medvedka zalotila z mladičem v rokah, izid za nas zagotovo ne bi bil dober. Pred medvedom nas lahko zavaruje tudi pes. Ta ima razvitejši čute in bo zaznal, slišal ali zavohal medveda še prej kot mi ter ga z laježem uspešno pregnal. Pes mora biti obvezno na povodcu. Spuščen bo medveda samo še bolj razdražil in ta se bo pogeljal za njim, ko ga bo imel dovolj. Pes se bo vrnil k nam, medved pa z njim, kar za nas seveda ne bo dobro.

Popravek uredništva: V prispevku Čoln (3. del) v prejšnji številki je bil avtor fotografij Žiga Ogorelec, in ne Igor Fortuna, kot smo pomotoma napisali. Avtorju se opravičujemo za napako. ■

TO JE TO!

Urad vlade za komuniciranje (UKOM) je v začetku septembra na profilu @slovenia na Instagramu organiziral nagradno igro I feel Slovenia, v okviru katere so sodelujoči povedali, na kaj smo lahko Slovenci ponosni. Nagrada za tri izžrebane je bila več kot privlačna, polet s helikopterjem Slovenske vojske na Kredarico.

Besedilo: Borut Podgoršek

Foto: Tadej Krese

Nagradna igra je potekala od 2. septembra do 6. oktobra. Profil @slovenia je imel na začetku nagradne igre 1300 sledilcev, zdaj pa jih ima 2067. Namen nagradne igre je bil spodbuditi ljudi, da povejo, na kaj oziroma koga so v Sloveniji ponosni. Posneti so morali avtorsko fotografijo, v komentar zapisati, na kaj so ponosni,

ter v objavi uporabiti ključnika #ifeelslovenia in #ponos. Med trajanjem nagradne igre je bil vsak teden namenjen določeni temi. Tako smo bili ponosni na šolstvo, šport, vode in slovensko hrano. Svoj ponos so kot ambasadorji z objavami na Instagramu izražali tudi vrhunski športniki, zaposleni v Slovenski vojski, in drugi znani Slovenci, ki so na družbenem

NAGRAJENKE S ČLANI POSADKE

Foto: Borut Podgoršek

omrežju sporočali, kako oni čutijo Slovenijo in zakaj so nanjo ponosni. Alpski smučar Štefan Hadalin je povedal, da je ponosen na svojo domovino Slovenijo in da se vedno znova rad vrača domov iz tujine, kjer s ponosom predstavlja barve svoje države. Nekdanja plavalka Sara Isaković je priznala, da je izredno ponosna na slovenske športnike in slovenski šport, ter dodala: »Smo veliko večji carji, kot se zavedamo. Z veseljem vsak dan navijam za slovenske športnike. Ponosna sem tudi, da smo športen narod, da Slovenci veliko hodimo v hribe ter smo zelo aktivni, kar je najbolj zdrava navada. Zaradi vsega tega ponosa sem se tudi vrnila v Slovenijo, kjer zdaj živim.« Sodelujoči v nagradni igri so večinoma prispevali fotografije narave. Prevladovala so fotografije slovenskih gora in voda. Tudi vse tri nagrajenke, ki so s helikopterjem Slovenske vojske poletale na Kredarico, so objavile fotografije slovenskih gora. Nagrade so se razveselile Petra Budkovič, Anita Selčan in Martina Lešnik. Vse so s helikopterjem letele prvič in bile več kot navdušene. »To je to,« je bilo slišati v en glas. Za Petro Budkovič je bil polet odličen in bi ga z veseljem ponovila. »Naslednja stopnja bi lahko bil polet z vojaškim lov-
cem,« je pripomnila. Tudi Martina Lešnik, ki je dan prej pretekla mali ljubljanski maraton, je bila med poletom vznemirjena in tudi prestrašena, pa kljub temu bi ponovno poletela, saj je bila izkušnja nepozabna. Tretja nagrajenka Anita Selčan pa se po poletu s helikopterjem še bolj zaveda, kako lepa je Slovenija, in zavida pilotom, ki imajo tako odlično službo. Ob omembi pojma Slovenska vojska pa so sogovornice izpostavile red, disciplino, čast, varnost in zaupanje. ■

Dober dirigent ima karizmo

Višji vojaški uslužbenec XIII. razreda Aljoša Deferrri je zaposlen v Orkestru Slovenske vojske od njegove ustanovitve leta 1996, ko je opravljal dela in dolžnosti koncertnega mojstra. Leta 2011 je postal vodja Orkestra Slovenske vojske, z zadnjo reorganizacijo pa opravlja funkcijo strokovnega vodje. S svojo bogato glasbeno zgodovino pomembno vpliva na delovanje orkestra in pravi, da gre vsak dan z veseljem v službo. Odraščal je v glasbeni družini in tako je glasba postala neizogiben del njegovega življenja ne glede na poklicne poti, ki jih je izbiral med odraščanjem. Kot dirigent Orkestra Slovenske vojske v svoji vlogi uživa in razloži, da dober koncert ustvari ta orkester in publika, dirigent pa nosi veliko odgovornost, da vse zbrane popelje na isto frekvenco. V prihodnosti si želi, da bi orkester pridobil nekaj novih članov, s čimer bi zagotovili, da se bo kakovosten program izvajal še dolga leta.

Besedilo: Petra Miklaužič
Foto: osebni arhiv Aljoše Deferrrija

OD BOBNOV DO KLARINETA

Aljoša Deferrri, po rodu Severni Primorec iz Nove Gorice, izhaja iz glasbene družine. Njegov oče je med drugim ljubiteljski glasbenik, ki še vedno pri svojih dopolnjenih 70 letih življenje posveča glasbi. »Oče je na Goriškem deloval v več ansamblih, zato sem ga kot otrok spremljal na prireditvah,« se svojega otroštva spominja Deferrri in dodaja: »Tako sem prišel v neposreden stik z glasbo, in ko so me vprašali, kateri instrument bi rad igral, sem rekel, da bi rad igral bobne.« Tudi njegov oče je v eni izmed zasedb igral bobne, vendar nad sinovo izbiro ni bil navdušen. Eden izmed očetovih glasbenih kolegov je poučeval v glasbeni šoli v Novi Gorici in tako je Deferrri kmalu začel obiskovati nižjo glasbeno šolo. Njegov prvi učitelj je bil Stojan Ristovski. Pri njem se je začel učiti igranja na blokflavto, ki je značilen začetniški pihalni instrument. Po nekaj letih pa si je lahko sam izbral instrument. Odločil se je za klarinet. Pravi, da je instrument podaljšek telesa, s katerim se glasbenik izraža. Tako se je začela njegova glasbena pot. V Novi Gorici je končal nižjo glasbeno šolo. Med šolanjem se je na pobudo profesorja Ristovskega pridružil Goriškemu pihalnemu orkestru, pozneje pa je odšel v Ljubljano na srednjo šolo. Tam se je srečal z vprašanjem, katero srednjo šolo izbrati. Dedek in stric, ki sta bila miličnika, sta ga navdušila za miličniški poklic, ljubezen do glasbe pa ga je usmerjala na srednjo glasbeno šolo. Odločitev zanj ni bila preprosta. Premišljeval je, da ne bo nikoli postal miličnik, če bo izbral izključno glasbeno pot, v kolikor pa se odloči za Kadetsko šolo za miličnike, je lahko tudi pozneje glasbenik v policijskem orkestru. Leta 1986 je bil sprejet na Kadetsko šolo za miličnike in kot po naključju je istega leta šola praznovala 20. obletnico ustanovitve. Priredili so slovesnost, katere umetniški vodja je bil veliki slovenski glasbeni ustvarjalec Bojan Adamič. Na šoli so iskali dijake, ki so bili kakor koli povezani z glasbo, in Deferrri se je s klarinetom ter skladbo Ladislava Leška udeležil avdicije. Na avdiciji so bili presenečeni nad njegovim nastopom in ga povprašali, zakaj ne obiskuje srednje glasbene šole. »Takrat sem izvedel, da lahko ob srednji šoli opravljam tudi program srednje glasbene šole,« o svoji življenjski in pozneje poklicni poti pripoveduje Deferrri. Uspešno je opravil sprejemne izpite in začel obiskovati srednjo glasbeno šolo. Njegov profesor je postal Marko Oto Letnik. Deferrri se spominja, da so bili tisti časi precej naporni, saj je bilo veliko odrekovanja. Njegov delovni dan je potekal zjutraj od šeste ure pa zvečer do polnoči, v tem času je opravil vsa šolska predavanja in vaje z instrumentoma, s klavirjem in klarinetom. Kljub naporom je bil visoko motiviran, saj mu je le tako uspelo združiti dve njegovi veliki želji – postati miličnik in glasbenik.

Glasba ga je prevzela in kmalu je postalo jasno, da poklica miličnika ne bo nikdar opravljal. Po koncu šolanja na Kadetski šoli za miličnike leta 1990 se je zaposlil v Godbi milice, današnjem Policijskem orke-

Foto: Robert Čolič

stru. V orkester ga je sprejel takratni dirigent Franc Gornik in to je bil začetek njegove profesionalne glasbene kariere. Glasbeno šolanje je nadaljeval na Akademiji za glasbo v Ljubljani v razredu profesorja Slavka Goričarja in z odliko diplomiral leta 1995.

V ORKESTRU SLOVENSKE VOJSKE ŽE 23 LET

Leta 1996, ko se je Orkester Slovenske vojske šele ustanavljal, je Deferrrija Jani Šalomon, kolega iz Godbe milice, povabil, naj se pridruži novonastajajočemu orkestru kot koncertni mojster. Takratni dirigent je bil Franci Rizman, v orkestru pa ni bilo še nobenega glasbenika. Deferrrija je zato pritegnila želja po ustvarjanju nečesa novega. V nasprotju s pogoji vstopa v Godbo milice so bili pogoji za vstop v Orkester Slovenske vojske veliko strožji. Zahtevana je bila končana najmanj srednja glasbena šola, kar je kazalo na večjo profesionalnost. To je Deferrrija še dodatno motiviralo, da se mu pridruži. Po uspešno opravljeni avdiciji se je še istega leta zaposlil v Orkestru Slovenske vojske. Eden glavnih razlogov in pomemben dejavnik za odločitev, da zapusti vrste Policijskega orkestra in se pridruži vojaškemu orkestru, je bilo dejstvo, da je zaposlitev v Slovenski vojski svojim članom omogočala nove umetniške izzive.

Zdaj je že 23 let kot pripadnik Slovenske vojske zaposlen na Ministrstvu za obrambo kot višji vojaški uslužbenec XIII. razreda in je predvsem vojaška oseba, ki opravlja delo in naloge glasbenika. Kot vojaški uslužbenec pa mora izpolnjevati še druge vojaške dolžnosti. Kot pravi, je temeljna zamisel Orkestra Slovenske vojske podpora delovanju Generalštaba SV, kar pomeni, da svetuje najvišjemu organu Slovenske vojske, kakšen program naj predstavi javnosti na vojaških in drugih slovesnostih. Deferrri poudarja, da je orkester tudi odlično orodje za promocijo Slovenske vojske. Prav zadnji koncert z Omarjem Naberjem je bil v javnosti precej odmeven.

VAJE POTEKAJO VSAK DAN, VEČINOMA VADIJO PROJEKTNO

Dan glasbenikov v orkestru se začne zjutraj s prihodom na delovno mesto v Šentvidu. Tam že 23 let vadijo v nekdanjem Studiu Helidon, v katerem so pred leti svoje uspešnice snemali znameniti Ansambel bra-

tov Avsenik in Lojze Slak s Fanti s Praprotna ter drugi. »Vaje potekajo vsak dan, večinoma vadimo projektno, glede na nastope, na katere se pripravljamo. Služba traja osem ur, od tega skupaj vadimo približno štiri ure na dan. Nato glasbeniki odidejo domov, kjer se še tri ure individualno pripravljajo,« Deferrri opiše vsakdan glasbenikov v orkestru. Posebnost glasbenega poklica je, da individualno vsak vadi v svojem bioritmu, na koncu pa se vsi glasbeniki združijo v celoto. Orkester je razdeljen na več podenot. Največja je koncertni orkester, ki šteje okrog 49 članov in v katerem sodelujejo vsi glasbeniki. Big band z 20 do 25 člani je zabavna zasedba, ceremonialni orkester pa ima od 26 do 32 članov ter nastopa na protokolarnih dogodkih. Znotraj orkestra delujejo tudi različne komorne zasedbe, to so kvartet klarinetov, kvartet flavt, pihalni kvintet, trio flavt in trobilni kvintet, ki je najpomembnejši, saj ga uporabijo za raznovrstne vojaške slovesnosti in takih dogodkov je veliko. Logistično jih podpira Oddelek za podporo Orkestra Slovenske vojske, ki predstavlja nepogrešljivi člen za kakovostno izvedbo vseh nastopov. Za potrebe nastopov vseh glasbenih zasedb skrbijo za postavitve prizorišč, ozvočenje, prevoz glasbenikov in instrumentov, notni arhiv ter podobno. Na leto imajo skupno od 240 do 250 večjih in manjših nastopov. V povprečju ima koncertni orkester petnajst koncertov na leto, najodmevnejši so marčevski spomladanski koncert in oktobrski letni koncert ter več božično-novoletnih koncertov, ki jih lahko tudi letos pričakujemo že kmalu decembra. Vzdušje v orkestru je odlično, večina članov je še iz prve sestave, skupaj so se razvijali in so še danes med seboj povezani. Med letoma 1998 in 2003 so veliko potovali po mednarodnih festivalih vojaških orkestrom in se poleg dela tudi zabavali. »Leta 1999 smo na naši najdaljši turneji, ko smo za dva tedna odpotovali v Berlin in Hamburg, doživeli zabavno prigodo. Na enem izmed koncertov na turneji je vsak orkester izvedel svoj program, na koncu pa je vseh dvanajst orkestrom prišlo na prizorišče, da smo skupaj zaigrali izbrane skladbe. Pridružila sta se nam tudi dva pevca. Ob njunem solističnem nastopu je bilo zelo težko zadrževati smeh in zaradi tega nam je šlo na smeh še bolj. Vsi smo komaj čakali aplavz, da smo se lahko sproščeno nasmejali na ves glas. Te prigode ne bom pozabil in verjamem, da tudi drugi ne,« se Deferrri spominja prijetnih trenutkov dela v vojaškem orkestru. Koreografinja Mojca Horvat jim je pred leti pripravila kakovosten šov program, s katerim so v tujini uspešno promovirali Slovensko vojsko. Orkester ga še vedno izvaja, vendar bi potrebovali nove člane, s čimer bi zagotovili njegovo izvajanje še naprej. Poleg kadrovskih okrepitev si želijo še, da bi imeli glasbeniki boljše pogoje za vaje.

BISTVENA SESTAVINA KONCERTA JE PUBLIKA

Deferrri se je začel ukvarjati z dirigiranjem leta 1998. Takrat je vodil Goriški pihalni orkester, ki mu še vedno pripada. Zase pravi, da je človek, ki rad iz vsega nekaj ustvari in razvije nekaj večjega. »Biti dirigent zame pomeni biti skupni imenovalec celotnega orkestra. Dirigent je človek, ki zna združiti vse duše, kar je velik izziv. Je pa zelo poseben občutek, ko se to zgodi,« vlogo dirigenta poudarja strokovni vodja orkestra Deferrri. Z Goriškim pihalnim orkestrom je na tekmovanjih Zveze slovenskih godb dosegal odlične rezultate in tako je pridobival bogate izkušnje. Pozneje je na predlog Andreje Šolar, takratne asistentke dirigenta Orkestra Slovenske vojske, prevzel pihalni orkester v Lescah in z njim je v štirih letih dosegel nekaj velikih uspehov tudi na tekmovanjih v tujini. Zdaj svoje znanje in izkušnje krepi s Papirniškim pihalnim orkestrom, dirigira mu že štirinajst let. Vloga dirigenta je zanj izjemno pomembna. Pravi, da mora biti dober dirigent človeški in strokoven, predvsem pa se mora zavedati, da dirigent brez orkestra ne obstaja, orkester brez dirigenta pa težko, vendar lahko. Drži se znanega reka dirigenta Petra Jansena iz Nizozemske, ki pravi, da je najpomembnejše, da se glasbeniki v orkestru dobro počutijo, saj lahko takrat dajo vse od sebe. »Menim, da ima dober dirigent karizmo, kar je njegova glavna lastnost,« izpostavlja Deferrri. Poznavanje tehnik dirigiranja je po njegovem mnenju pomembno, vendar je odločilno to, da se dirigent čuti povezanega z vsemi člani orkestra. Delo dirigenta je precej zahtevno, saj ima pred seboj partituro, v kateri so vse linije, ki jih igrajo glasbeniki, on pa mora iz vseh teh narediti eno. Posebna umetnost je iz majhnih delčkov sestaviti večjo sliko in jo predstaviti občinstvu. Ob tem Deferrri ne pozablja na bistveno sestavino dobrega koncerta – to je publika. Če publika ni odzivna, tudi glasbeniki in dirigent težko muzicirajo. Dobro vzdušje na koncertu ustvari obojestransko komunikacija, katalizator pa je dirigent, ki usklajuje dialog med glasbeniki in publiko. »Ko vibracija pride na isto frekvenco, je občutek izjemen,« s posebnim žarom pripoveduje Deferrri. Na vprašanje, kaj pritegne občinstvo, da

se odloči priti na koncert, odgovarja, da je to izbor programa. Glede svoje priprave na koncert se drži recepta, da manj pozornosti namenijo nepomembnim malenkostim, in dodaja: »Včasih sem se precej obremenjeval z malenkostmi in s tem ustvarjal negativno ozračje, kar nikakor ni pripomoglo k dobri izvedbi koncerta. Na podlagi izkušenj sem se naučil, da tako le izgubljam energijo. Koncert bo izveden v vsakem primeru, pa če se obremenjuješ ali ne.«

KO GLASBA PREVZAME LJUDI

Najraje se spominja, ko je z Orkestrom Slovenske vojske v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani igral Završno oro skladatelja Bojana Adamiča pod taktirko maestra Milivoja Šurbeka. Ta dinamični stavek z balkanskim pridihom se konča z zadržano noto, ki mu sledi še nekaj zaključnih taktov, vendar, kot pripoveduje, publika v dvorani ni mogla skriti navdušenja in so še pred koncem začeli ploskati. Takrat je Deferrri z enim samim gibom roke utišal dvorano, da je lahko končal svoj glasbeni nastop. Ko glasba tako prevzame ljudi, glasbenik ve, da je prepričal publiko, in to je zanj največja pohvala. ■

DEFERRI JE TUDI ČLAN HIŠNEGA ANSAMBLA AVSENIK.

AVSTRIJSKO-TURŠKA VOJNA 1663–1664 IN BITKA PRI MONOŠTRU

Po smrti sultana Sulejmana Veličastnega je začela v drugi polovici 16. stoletja moč Osmanov slabeti. Turški vpadi na Kranjsko in Štajersko so večinoma ponehali, izpostavljeno jim je bilo le še Prekmurje. V t. i. dolgi vojni (1593–1606), ki je sledila turškemu porazu pri Sisku leta 1593, so Turki zavzeli Kanižo na zahodu Madžarske, s čimer se je ozemlje pod njihovim neposrednim nadzorom razširilo na Porabje in del Prekmurja. Leta 1606 se je vojna končala z razglasitvijo miru v Zsitvatoroku, s čimer sta obe strani obdržali trenutno posest. To je bila prva enakopravna pogodba, ki jo je Turčija sklenila s katero izmed držav. Avstrija od takrat ni bila več dolžna plačevati letnih dajatev v zameno za mir. Večina prekmurskih in porabskih Slovencev je ustvarila tamponsko cono med obema državama. Ker meje niso bile jasno določene, je bila na tem ozemlju pogosta dvojna oblast z dvojnimi davki, prav tako so se dogajali čezmejni vpadi kljub uradnemu miru.

Besedilo: Mladen Horvat, Vojaški muzej SV
Foto: svetovni splet

Po letu 1656 so transilvanski vojvode, sicer turški vazali, poskušali voditi samostojno politiko, kar je Turčija štela za upor in tja poslala veliko vojsko. Posest Transilvanije je bila že skoraj stoletje in pol predmet spora med Turčijo in Habsburžani. Avstrijci niso dovolili njene zasedbe,

zato je mladi cesar Leopold I. (1657–1711), ki je pred kratkim zasedel prestol, ob turškem napadu poslal na Madžarsko manjšo vojsko pod poveljstvom feldmaršala Raimonda Montecuccolija. Zaradi prisotnosti cesarske vojske na turškem ozemlju so se Turki odločili za napoved vojne proti Avstriji.

Leopold, ki se je zavedal turške premoči, je nemudoma začel pogajanja z Osmani, hkrati pa je poskušal dobiti pomoč z zahoda. Januarja 1663 je sklical zasedanje nemškega državnega zbora in po dolgem odlašanju zbral večjo vojsko. Tudi protestantski knezi so se zavedali nevarnosti, ki je pretila cesarstvu ob turški zasedbi Avstrije, zato so vladarji Bavarske, Saške in Brandenburga poslali tudi svoje čete. Podobno se je odzvala skupina nemških držav ob Renu, ki je bila pod vplivom stare habsburške sovražnice Francije. Ta je kljub formalnemu zavezništvu s Turčijo ne samo dovolila pomoč, temveč je nemške oddelke okrepila s svojimi četami pod poveljstvom grofa Colignyja s skupno približno 6000 možmi.

Turki so medtem dokončali zavzetje Transilvanije in postopoma krepili vojaško navzočnost na Madžarskem. Po neuspešnih pogajanjih so aprila 1663 napovedali vojno Avstriji. Priprave so bile nenavadno dolgotrajne, kar je odložilo invazijo in omogočilo cesarskim četam ter zaveznikom, da so se temeljito pripravili nanjo. Turški napad je začel novi veliki vezir Ahmed paša Köprülü. Ta je z veliko vojsko (po različnih virih od 60.000 do 120.000 mož) pregnal Montecuccolija, ki je imel na razpolago skoraj trikrat manjše sile (tudi podatki o njihovem številu si nasprotujejo), iz zahodne Madžarske, nato pa je nadaljeval prodor ob Donavi na Slovaško. Tam so Turki po obleganju do novembra zavzeli mesti Nitra in Nove Zamky, glavni oviri za napredovanje proti obema prestolnicama habsburških dežel, Dunaju in Bratislavi. Vendar pa Turki zaradi pozne sezone niso nadaljevali izvajanja vojaških operacij. V zavzetih trdnjavah so pustili del vojske kot posadko, veliki vezir pa se je z večino čet vrnil prezimovat v Beograd.

Nekaj upanja v tej začetni krizi je avstrijski strani dajalo le hrvaško bojišče. Tam je hrvaški ban Nikola Zrinski v začetku leta 1664 ob pomoči dela cesarske vojske vpadel globoko na turško ozemlje. Zavzel je nekatere turške postojanke ob Muri in Dravi (Pecz) ter prodrl vse do Osijek. Tam je požgal strateško pomemben Sulejmanov most, ki je bil za Turke pomemben na predvideni poti napredovanja proti Ogrski. Tega pohoda se je kot oficir prostovoljec z nekaj drugimi kranjskimi plemiči udeležil tudi poznejši slavnj polihistor Janez Vajkard Valvasor. Hrvaške in cesarske čete so se po tem uspehu vrnile v bližino meje, kamor so medtem prispele tudi nemške in francoske okrepitve, ter začele oblegati Kanižo. Akcija je večinoma odvrnila turško pozornost od nameravanega glavnega prizorišča vojaških operacij ob Donavi, saj je bil veliki vezir prisiljen

z večino vojske priti na pomoč obleganemu mestu. To je izkoristil cesarski poveljnik na Slovaškem, ki je v protiofenzivi pregnal Turke iz Nitre in dosegel dve manjši zmagi na reki Gran ter v bližini mesta Nove Zamky. Medtem je glavna cesarska vojska opustila obleganje Kaniže in se umaknila pred Novi Zrin, ki je preprečeval turški prodor čez Muro do Štajerske. Turki so ji sledili, po mesecu dni obleganja obvladali posadko ter utrdbo porušili. Vse to je povzročilo odkrito sovražne odnose med Zrinskim in Montecuccolijem, ki ga je ban obtožil, da namerno ni želel braniti njegovih posesti. Posledično so Hrvati izstopili iz vojne. Ahmed paša je nato neovirano prečkal Muro in se odpravil proti doline reke Rabe, ob kateri je zavzel položaje Montecuccoli s cesarsko vojsko, ki je štela od 45.000 do 65.000 ljudi. Če bi uspešno prešli reko, bi Turki neposredno ogrozili Štajersko z Gradcem, morda tudi Dunaj.

Veliki vezir je vojsko nekaj časa vodil ob reki in iskal najprimernejši kraj za prehod,

cesarske čete pa so mu sledile na nasprotnem bregu. Nazadnje se je utaboril pri porušnem cistercijskem samostanu St. Gotthard. Reka je bila tam običajno široka približno samo 10–15 korakov, takrat pa je narasla zaradi naliva. Hkrati je ustvarila ovinek v obliki polmeseca, kar je precej oviralo preglednost. Zato so lahko Turki v noči na 1. avgust z delom sil, predvsem z janičarji in nekaj topništva, neopaženo zasedli gozdček na drugi strani in se v njem utrdili. Od tod so zjutraj po topniški pripravi z obeh bregov reke nepričakovano napadli center sovražne vojske, ki so ga sestavljali Avstrijci pod neposrednim poveljstvom Montecuccolija, in ga prisilili k delnemu umiku. Napredovanje jim je sprva olajšala neenotnost v cesarskem taboru med poveljniki posameznih oddelkov. Montecuccoliju je le s težavo uspelo vzpostaviti red. Spahije oziroma turška fevdalna konjenica je medtem prečkala reko del poti ob toku navzdol in navzgor, s čimer so poskušali obkrožiti obe nasprotnikovi krili. Napad, ki so ga začeli izvajati okrog poldneva, pa se zaradi energičnega odziva cesarskih čet ni posrečil. Na desnem krilu, na katerem so bili nemški oddelki, se je posebno izkazal cesarjev svak, vojvoda Karel Lotarinški, na levem krilu pa je prišla do izraza disciplina francoskih čet. Te so kljub hudemu, vendar neusklajenemu, obstreljevanju začele veliko učinkoviteje vračati ogenj, nato pa so v strnjenih vrstah in z naperjenimi bajonetmi hrabro napadle Turke. Ti takega načina boja niso bili vajeni, zato je v njihovih vrstah nastala zmeda in ob hudih izgubah

so bili odbiti. Obe zmagoviti krili sta takoj zatem odšli pomagat centru, ki se je kljub pritisku janičarjev še zmeraj upiral. Celotna cesarska vojska je nato začela protinapad in potisnila presenečene Turke nazaj v reko, pri čemer jih je veliko utonilo. Turški poveljnik je nemudoma ukazal prehod na drugi breg še preostalemu delu vojske, vendar se je panika medtem že preveč razširila tudi med temi enotami, ki niso bile več sposobne uresničiti povelja. Zato so se začeli Turki pospešeno umikati v tabor, kamor so se do četrte ure popoldne zatekle vse preostale čete. Cesarska vojska jih pri tem ni preganjala. Med bitko so izgubili okoli 14.000 mož. Med njimi so bili tudi bosanski paša Ismail, janičarski in spahijski aga, okoli 30 drugih višjih poveljnikov ter velik del topništva. Na avstrijski strani je bilo manj kot 2000 padlih.

Turška vojska je bila kljub porazu še zmeraj vsaj dvakrat številčnejša od cesarske. Cesar se je bal, da bi lahko Francija vsak trenutek začela ponovno ogroziti stare posesti njegove dinastije v zgornjem Porenju in bi ga izrinila iz tekmovanja za pridobitev posesti španske veje Habsburžanov, ki ji je grozilo izumrtje. K takemu odnosu sta zagotovo veliko prispevali tudi vztrajanje ogrskega plemstva v protestantski veri in njegovo neomajno zagovarjanje avtonomije njihove države nasproti cesarskemu absolutizmu. Zaradi vseh teh vzrokov je Leopold sprejel ponudbo turške vlade o pogajanjih. Po samo desetih dneh sta obe strani sklenili mir v Vasvarju, s čimer so Turki obdržali vse osvojeno v nedavni vojni. ■

TURŠKI JANIČAR
V 17. STOLETJU

BITKA PRI MONOŠTRU

ZGODBA O BOJEVNICAH IN BOJEVNIKIH SLOVENSKE VOJSKE

V zadnjem času sem se kot del ekipe spletne strani Postani vojak večkrat pridružil različnim enotam Slovenske vojske na terenskih usposabljanjih. Z veseljem namenjam čas aktivnostim v naravi in služba mi omogoča to izpopolniti z akcijo, adrenalinom ter druženjem s pripadniki Slovenske vojske. Sam poiščem takšne priložnosti, saj sem si nadvse želel postati vojak. Zaradi svojega zdravja sem sicer moral izbrati drug poklic. Vojaki so ostali moji vzorniki, Slovenska vojska pa ustanova, ki jo spoštujem.

Besedilo: Jure Mikelj
Foto: Bruno Toič

Novembra je bilo veliko padavin in najprijetneje je bilo na suhem pod toplo streho. Vsi niso imeli te močnosti. Slovenska vojska je bila zaposlena na vadiščih z usposabljanji za bojevanje v čim bolj resničnih in zahtevnih razmerah. Daleč zunaj območja udobja so prevladovali dež, blato, mraz, vlaga, pomanjkanje spanja, medtem ko so vojakinje in vojaki več dni zapored izvajali napade, obrambo, zasedo, odzive na stik in druge kolektivne naloge v združenem bojevanju rodov podnevi ter ponoči.

Kdo sploh opravlja to delo? Kdo se izpostavlja takšnim razmeram? Kdo je pripravljen tvegati svoje življenje za obrambo domovine, naroda, skupnosti? To so naši družinski člani, sorodniki, prijatelji, kolegi, bivši sošolci, sovaščani ali someščani. Gre za dekleta in fante iz našega okolja.

Pa vendar, zakaj so se odločili za to delo? Ni jim vseeno, njihovo delo je poslanstvo in način življenja, pa tudi služba, ki vsak peti dan v mesecu zagotovi redno plačo. Kadar je plača edina motivacija, se običajno že na začetku temeljnega vojaškega usposabljanja pokaže, da ta ni dovolj. Vojaško življenje je nekaj posebnega, veliko zahteva in tudi

daje v različnih oblikah, pa vendar je treba na tem področju še veliko postoriti. Pogosto neprizanesljive razmere terenskega usposabljanja so pravi test želje, volje, vztrajnosti, pripadnosti, voditeljstva, skupinskega duha in povezanosti enote. V takšnih razmerah je šele mogoče spoznati, ali te takšen način dela pritegne ali odvrne. Zgolj denar nikoli ne poplača osebnega in družinskega žrtvovanja, trdega dela in posledic za zdravje. Vojak zavestno sprejme težke razmere in vztraja kot del moštva, da je naloga najbolje opravljena. Za to so nujne strast, srčnost, predanost, fizična in psihična vzdržljivost, osredotočenost ter zmagovalna miselnost. Zaupanje, spoštovanje in skrb eden za drugega pa so temelji povezanosti enote. Kadar gre zares, sta kohezija enot in volja do boja najpomembnejši za doseganje uspeha. Vse naštetu spada k moralni komponenti vojskovalne moči in se navezuje na človeka, ki je še najpomembnejši in hkrati najranljivejši element vojskovanja. O zmagi ali porazu odloča človek, in sicer ne glede na sodobno opremo in tehnologijo. Omenjene vrednote in notranja motivacija niso samoumevne, treba jih je vzgojiti in ponotranjiti, negovati ter razvijati, predvsem pa živeti in udejanjati. To omogoča

zdravo vojaško okolje, slabo jih ubija. Kako je s tem pri nas in kdo kaj prispeva, naj se zamisli vsak sam. Verjamem, da imajo prej naštetu vojaške vrednote in visoko motivacijo vojakinje in vojaki, ki sem jih srečal na številnih terenskih usposabljanjih v težkih razmerah. Če ne bi teh vrednot ponotranjili in živeli skladno z njimi, jih ne bi bilo tam. Upravičeno jim lahko rečemo bojevnice in bojevniki. Dejstvo je, da se vrste Slovenske vojske neusmiljeno manjšajo. Za spremembe na tem področju bo treba v kratkem sprejeti veliko pogumnih odločitev, ki bodo omogočile pozitivne rezultate.

Upam, da vas bo zapis s kančkom vaše empatije spodbudil k razmišljanju, razumevanju in občutku, kaj pomeni biti vojak. Kot skupnost imamo vsak svoj delež in odgovornost pri zagotavljanju varnosti, pri čemer ni nič samoumevno. Odločevalci imajo obveznost zagotoviti ustrezne vire in pogoje za izvajanje poslanstva Slovenske vojske. Državljeni pa smo dolžni razvijati pozitiven odnos do obrambnih sil, sodelovati v njenih vrstah in razumeti, da so za to nujna tudi ustrezna sredstva. Slovenska vojska, to so naši pripadniki in tam so za nas. Bojevnice in bojevniki, srečno! ■

Z VOJAŠKIH IGER S KOLAJNAMI

Pripadnice in pripadniki Športne enote Slovenske vojske so se na 7. vojaških svetovnih igrah na Kitajskem izkazali. Domov so prinesli osem odličij, nekaj drugih odmevnih uvrstitev in dragocenih športnih izkušenj. Slovenska himna je odmevala dvakrat, saj sta zlato osvojili atletinja Maja Mihalinec v teku na 200 metrov in judoistka Klara Apotekar. Srebrne so bile plavalki Tjaša Oder na 1500 metrov prosto in Špela Perše na pet kilometrov ter atletinja Maruša Mišmaš v teku na 3000 metrov z zaprekami in judoistka Anamari Velenšek. Bronasto medaljo so dobili jadralci Veronika Macarol in Tina Mrak ter strelec Robert Markoja v disciplini standard puška na 300 metrov. Slovenska vojska je reprezentantom in strokovnemu štabu 8. novembra v Vojašnici Edvarda Peperka v Ljubljani priredila sprejem in jim namenila slovesnost, na kateri je športnikom čestitala tudi načelnica Generalštaba Slovenske vojske generalmajorka Alenka Ermenc.

Besedilo: Jerneja Grmadnik
Foto: Bruno Toič in arhiv Športne enote SV

Vojaške svetovne igre so potekale oktobra v Wuhanu na Kitajskem. Nastopilo je 31 vrhunskih športnikov, pripadnikov Športne enote Slovenske vojske in pripadnikov stalne sestave Slovenske vojske. Podpolkovnik Jure Velepč, poveljnik Športne enote Slovenske vojske in vodja odprave, je poudaril, da je v močni konkurenci več kot 9000 tekmovalcev iz 109 držav Slovenija z osvojenimi osmimi medaljami na koncu zasedla 17. mesto, kar je izjemen uspeh. V svojem nagovoru pred športnicami in športniki ter visokimi predstavniki Slovenske vojske je pojasnil, da je bila vojaška olimpijada odlično organizirana in pripravljena na vrhunski ravni, tekmovalna pa so potekala brez zdravstvenih težav ali drugih zapletov. Pri pripravah na potovanje je omenil le dva izziva, in sicer poškodbe treh športnikov, ki so bili prav tako v ožjem krogu za zmagovalce, vendar so morali odpovedati nastope, ter stečaj podjetja Adria Airways, zaradi česar je bilo treba tik pred zdajci prilagoditi odhode na Kitajsko. Kljub vsemu je vse potekalo brez težav. »Izzive smo s štabom Poveljstva sil SV uspešno rešili, tako da smo na igre potovali ustrezno pripravljeni in opremljeni, kar se je nazadnje pokazalo v uspešnih

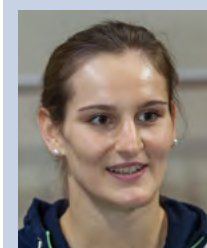
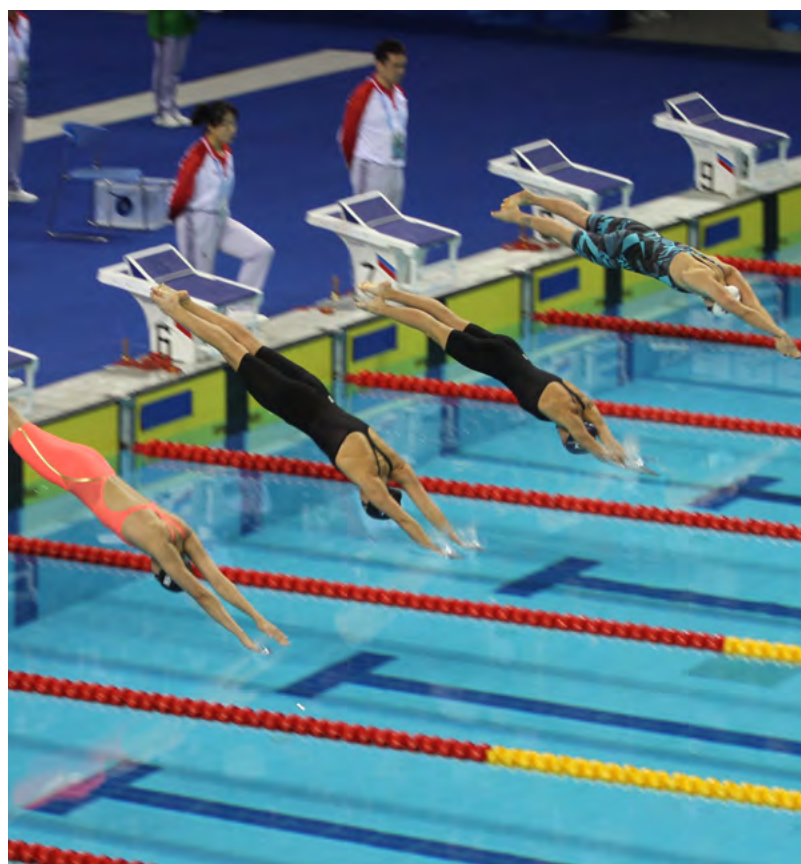
nastopih. Za trud in podporo se zahvaljujem tudi vodstvu Slovenske vojske,« je poudaril podpolkovnik in dodal, da so se že pred odhodom na Kitajsko zavedali kakovosti svoje reprezentance. Neuspeh bi pravzaprav bil, če bi se vrnili brez odličij. Najuspešnejši so tako osvojili osem kolajn, dvakrat je zadonela tudi slovenska himna. Ob tem je pohvalil še druge nastope tako vrhunskih športnikov kot pripadnikov stalne sestave, ki so v konkurenci

profesionalcev pridobili zanimive izkušnje. Peter Sajevec iz 1. brigade Slovenske vojske je v triatlonu zasedel celo 4. mesto, kar je izjemen dosežek za rekreativnega tekmovalnega športnika. 4. mesto so osvojili tudi padalci Slovenske vojske na ekipni preizkušnji in plavalka Tjaša Oder na 800 metrov. Še nekaj je bilo uvrstitev do 10. mesta. Najuspešnejša država po številu odličij je bila Kitajska, za njo sta bili Rusija in Brazilija. Slovenija je pristala na odličnem 17. mestu, ki si ga je delila z Norveško.

Na slovesnosti je športnicam in športnikom čestitala načelnica Generalštaba Slovenske vojske generalmajorka Alenka Ermenc, ki je poudarila, da je vsak dan spremljala novice s Kitajskega. Čestitala je vsem nastopajočim, trenerjem in vodstvu ter pojasnila, da so v Slovenski vojski izjemno ponosni na njihove dosežke. Poudarila je, da se zavedajo pomena športa in njegove vloge v vojaški organizaciji ter družbi, zato si prizadevajo, da bi tudi v prihodnosti zagotavljali najboljše razmere za njihovo delo. »Hvala za vaši strunost in odločnost, da želite rezultat in ga z močno željo tudi dosežete,« je generalmajorka sklenila svoj nagovor. ■

ČESTITALA JIM JE TUDI GENERALMAJORKA ALENKA ERMENC.

KLARA APOTEKAR, 1. MESTO, JUDO

To je bilo tekmovalno, ki veliko pomeni in prinaša nove izkušnje. Vesela sem, da sem se ga udeležila in mi je uspelo tudi zmagati. Tekmice sem poznala s civilnih tekmovanj. V finalu so prevladale izkušnje in v borbi sem izkoristila svojo prednost, in to je višina. Tako sem lahko brez težav premagala Madžarko. Druge borbe pred tem so bile nekoliko težje, saj se je polfinalna borba zavlekla v podaljšek. Celotne igre so bile vrhunsko organizirane, tekmovalci smo se dobro počutili.

MAŠA MIHALINEC, 1. MESTO, TEK NA 200 METROV

V čast mi je bilo tekmovati na vojaških igrah in predstavljati Slovensko vojsko. Da sem lahko slišala

slovensko himno v svojo čast, je bil zame najboljši mogoč konec sezone. To je bila moja največja mednarodna zmaga do zdaj in nanjo sem zelo ponosna. Konkurenca je bila precej močna, saj sem veliko deklet prepoznala že s tekmovanja na svetovnem prvenstvu v Dohi. Urnik je bil natrpan in naporen, kvalifikacije so namreč potekale ob pol štirih zjutraj po slovenskem času. Na koncu se je vse dobro izteklo.

ŠPELA PERŠE, 2. MESTO, PILANJE NA PET KILOMETROV:

Vesela sem bila 2. mesta, saj nisem pričakovala, da bom dobila medaljo, čeprav sem si je želela. Tekma je potekala po načrtih, le voda je bila malo hladnejša, vendar smo imele vse plavalke enake pogoje. Organizacija je bila dobra, vzdušje pa se je lahko primerjalo z duhom olimpijskih iger. Za proslavljanje ni bilo veliko časa, vendar bo tudi za to še čas. V naslednjem letu me čaka kvalifikacijska tekma za olimpijske igre, na katero se bom

dobro pripravila, saj bo to glavna tekma sezone.

MARUŠA MIŠMAŠ, 2. MESTO, TEK NA 3000 METROV Z ZAPREKAMI

S svojim nastopom sem zadovoljna. Tekmovale smo tudi tri finalistke SP v Dohi in odločilna tekma na koncu je potekala med nami. Tudi dosežen čas je bil soliden, saj je bil moj drugi najhitrejši v karieri, zato lahko rečem, da je bil to lep konec sezone. Vedela sem, da sem dobro pripravljena, kar se je kazalo tudi na treningih. Na Kitajskem je bila tekma dopoldne, torej sredi noči v Sloveniji, in to se je čutilo, saj sem bila nekoliko nenavadno razporejena. Med tekom sem se dobro počutila, k čemur je pripomogel tudi adrenalin. Organizacija je bila na visoki ravni, Kitajci so se potrudili in tudi vzdušje je bilo sproščeno. Zdaj imam še teden dni počitka, nato pa se začnem pripravljati na olimpijsko sezono.

NA MINISTRSTVU ZA OBRAMBO ODPRTA DEMENCI PRIJAZNA TOČKA

Državna sekretarka na Ministrstvu za obrambo mag. Nataša Dolenc in predsednica slovenskega združenja za pomoč pri demenci Spominčica Štefanija L. Zlobec sta v torek, 12. novembra, na Ministrstvu za obrambo slovesno odprli demenci prijazno točko.

Besedilo: mag. Jerica Pavšič
Foto: Bruno Toič

20-KRAT NE (ČESA NE RECITE OSEBAM Z DEMENCO)

1. Ne recite: »Ampak saj ti ni videti, da imaš demenco.«
2. Ne govorite nam, da nimamo prav.
3. Ne prerekajte se z nami in ne popravljate nas zaradi nepomembnih stvari.
4. Ne recite: »Se spomniš, ko ...«
5. Ne imenujte nas bolniki/oboleli ali žrtve.
6. Ne opredeljujte nas kot trpeče, uboge, poslavljajoče se dementneže, prazne školjke, ki izginjajo, ko se počasi poslavljamo – še smo tukaj.
7. Ne govorite, da živite z demenco, če vam niso postavili diagnoze demenca.
8. Ne spominjajte nas na smrt ljubljene osebe ali živali.
9. Ne krivite nas za spremembe v našem vedenju ali osebnosti.
10. Imamo obliko ali tip demence, ne bolezní/obolenja.
11. Ne govorite ljubica, draga, pikica ali kako drugače, temveč uporabite nam ljubo ime.
12. Ne poimenujte nas agresivneži, tava-joči, slabi jedci, iskalci pozornosti, polulanci, kot da smo ovire, nadloge – še smo človeška bitja.
13. Ne domnevajte, da nas ne prizadene-te z besedami ali dejanji, samo zato ker vam tega ne moremo povedati.
14. Ne domnevajte, da ne znamo sami odgovoriti/da zase ne moremo biti odgovorni.
15. Ne pogovarjajte se o nas, kot da nas ni, kadar smo zraven.
16. Ne domnevajte, da se ne moremo spora-zumevati, če ne (z)moremo odgovoriti.
17. Ne recite: »Pa saj sem ti ravnokar pove-dala« ali »To si me že (stokrat) vprašala«.
18. Ne mislite, da ne čutimo bolečine ali da nimamo čustev.
19. Ne domnevajte, da nečesa ne razume-mo, samo zato ker smo tihi.
20. Ničesar ne domnevajte. Tako samo na-redite bedaka iz nas in sebe.

Povzeto po: Društvo RESje – prostovoljstvo na področju demence; avtorica napotkov je Kate Swaffer, oseba z demenco iz Avstralije; preved-la jih je Katjuša Škrli; pripravil mag. Jože Škrli.

Demenca je postala največji zdravstveni in socialni problem v svetu. Tega se zavedamo tudi na Ministrstvu za obrambo. Dejstvo je, da se precejšnje število zaposlenih spoprijema z demenco pri svojih bližnjih, kar predstavlja veliko breme. Kar tri četrtine ljudi z demenco še vedno živi doma, čakalne dobe za sprejem v domove starostnikov pa so dolge. Demenca prizade ne tudi partnerski odnos in celotno družino, partner pa naenkrat postane negovalec. Septembra, v svetovnem mesecu alzheimerjeve bolezni, je na Ministrstvu za obrambo že potekalo predavanje predsednice Spominčica Štefanije L. Zlobec, ki je spregovorila o razsežnostih in različnih vidikih te bolezni. Zdaj pa se je Ministrstvo za obrambo z vzpostavitvijo demenci prijazne točke vključilo v mrežo teh točk po Sloveniji ter v aktivnosti združenja.

GRE ZA POMEMBNO DRUŽBENO ODGOVORNO ODLOČITEV

»Zavedamo se, da je te kronično napredujoče možganske bolezni vse več. Gre tudi za spodbudo našim sodelavkam in sodelavcem, da poiščejo nujne informacije, pomoč in podporo pri spoprijemanju z demenco pri svojih družinskih članih,« je ob odprtju demenci prijazne točke povedala državna sekretarka mag. Nataša Dolenc. Ob tem je poudarila,

da je vzpostavitev točke za Ministrstvo za obrambo pomembna družbeno odgovorna odločitev. V nadaljevanju se je dotaknila tudi pomena preventivnih dejavnosti pri zmanjšanju tveganja za razvoj demence in upočasnitvi njenega napredovanja pa tudi prizadevanja za zmanjševanje stigme o tej bolezni, ki je še vedno prisotna. Predsednica slovenskega združenja za pomoč pri demenci Spominčica Štefanija L. Zlobec je hvaležna za odprtje demenci prijazne točke na Ministrstvu za obrambo. Poudarila je pomembnost tega, da so zaposleni na obrambnem delovnem področju, ki pri svojem delu tudi neposredno pomagajo ljudem ob različnih nesrečah, ozaveščeni glede prepoznavanja ljudi z demenco in ravnanja z njimi. Demenci prijazne točke, prvo smo v Sloveniji dobili julija 2017, so namenjene osebam z demenco, svojcem in vsem zaposlenim, saj je pomembno, da to obliko bolezni prepoznamo čim prej in se naučimo, kako komunicirati z osebami z demenco ter kako jim pomagati. Do zdaj je po Sloveniji že 180 demenci prijaznih točk, Ministrstvo za obrambo pa je drugo izmed ministrstev, ki se je pridružilo temu projektu. Oseba za stike demenci prijazne točke na Ministrstvu za obrambo je Ana Jakšič z Uprave RS za zaščito in reševanje. ■

ANAMARI VELENŠEK, 2. MESTO, JUDO

Tekmovanje je bilo precej težko, saj sem se prvič na vojaški tekmi borila v tej kategoriji. Na poti do finala sem premagala Uzbekistanko, Brazilko in v polfinalu Kitajko. V finalu sem se prav tako borila proti Kitajki, ki jo poznam. Ker je težja in večja od mene, sem morala biti nekoliko pozornejša na morebitne poškodbe. Ujela je trenutek, ko me je vrgla in me ni več spustila, da bi lahko nadoknadila razliko. Tudi tekmovalke, ki sem jih premagala, so bile dobro pripravljene, zato sem z 2. mestom zelo zadovoljna. Veliko časa za ogleda na vojaških igrah ni bilo, saj smo judoistke že kmalu nadaljevale pot v drugo državo na novo tekmo.

TJAŠA ODER, 2. MESTO, PLOVANJE NA 1500 METROV

Z nastopi sem zadovoljna. Na tekmah sem plavala z najboljšimi rezultati te sezone, zaradi česar sem se uvrstila visoko. Na tekmovanju sem uživala, vse je bilo organizirano kot olimpijske

igre. Konkurenca je bila precej močna, saj so bile moje sotekmovalke najboljše kitajske, ruske, italijanske, francoske in brazilske plavalke. Kitajka, ki je zmagala v vseh mojih disciplinah, je ena najhitrejših na svetu. Na 800 metrov mi je zmanjkalo moči zadnjih 100 metrov, ko sta tekmici močno pospešili, zato sem dosegla 4. mesto. Pri tem je ostalo malo grenkega priokusa, vendar vem, da letos še nisem trenirala toliko pospeševanja na koncu in da lahko to še nadoknadim. Organizacija je bila dobra in tekmovanje je potekalo brez zapletov.

TINA MRAK (NA SPREJEMU JE MANJKALA VERONIKA MACEROL), 3. MESTO, JADRANJE

Konkurenca je bila po pričakovanjih močna in veseli sva 3. mesta, saj sva načrtovali osvojiti kolajno. Na jezeru je bilo prve dni malo vetra, zato smo vse imele velike težave. Zadnji dnevi so bili vremensko ugodnejši in takrat sva to izkoristili ter nadoknadili slabše uvrstitve prejšnjih regat. Glavni konkurentki sta bili ekipi Francozinj in Poljakinj. Vzdušje na igrah je spominjalo na olimpijsko in vse je bilo odlično organizirano, od nastanitve do prevoza in opreme. Nekoliko nam je ponagajalo vreme, izkušnja pa je bila dragocena.

ROBERT MARKOJA, 3. MESTO, STANDARD PUŠKA NA 300 METROV

Organizacija tekmovanja je bila dobra, saj so mednarodno ekipo sodnikov sestavljali Švicarji, ki so znani po svoji doslednosti in natančnosti. Bilo je zelo naporno, saj je bilo malo strelskih mest. Veliko strelcev je zato odpadlo že v ekipnem oziroma kvalifikacijskem delu, kar je vsak izmed nas čutil kot dodaten psihološki pritisk. Po napornih kvalifikacijah za ekipno tekmo nisem vedel, ali imam dovolj energije za posamično tekmo, saj časa za regeneracijo ni bilo veliko. Kljub vsemu sem potem odlično streljal v vseh položajih, dodal še dva kroga, dosegel nov državni rekord in to je bilo dovolj za 3. mesto. Bil sem presrečen. Konkurenca je bila močna in že to, da je bilo treba za bronasto odličje izboljšati državni rekord, pove vse.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

ORKESTER SLOVENSKE VOJSKE & KVATROPIRCI
BOŽIČNO-NOVOLETNI KONCERTI

Dirigent: Aljoša Deferra

Sreda, 18. decembra, ob 19.30 v Kulturnem domu Krško
Vstopnice po enotni ceni 8 evrov so na voljo na blagajni Kulturnega doma Krško.

Sobota, 21. decembra, ob 19. uri v Kulturno-kongresnem centru v Dolenjskih Toplicah
Brezplačne vstopnice bodo na voljo na blagajni Kulturno-kongresnega centra uro pred začetkom koncerta.

O VARSTVU OSEBNIH PODATKOV

Varnost podatkov je eno temeljnih načel varstva osebnih podatkov in se nanaša na zagotavljanje njihove celovitosti, zaupnosti in razpoložljivosti. Zaradi pomembnosti tega področja je bil v četrtek, 14. novembra, na Ministrstvu za obrambo pripravljen posvet o varovanju osebnih podatkov na MO. Pripravila ga je pooblaščenka oseba za varstvo osebnih podatkov z obrambnega ministrstva Jasna Ravnikar. Ob začetku posveta je zbrane nagovorila generalna sekretarka Ministrstva za obrambo Darja Hrga.

Besedilo: Jasna Ravnikar
Foto: Aleksandra Pelko Jamnik

»Osebnih podatki postajajo v sodobnem svetu pomembna nova valuta, zato je varstvo osebnih podatkov v času, ko se informacije zbirajo na hiter in preprost način, vse pomembnejše. O nas se zbira vse več podatkov, zato je tako v službenem kot zasebnem okolju dobro vedeti,

kaj se z osebnimi podatki sme delati in česa ne,« je v uvodnem nagovoru poudarila generalna sekretarka na MO Darja Hrga. Na posvetu so bili predstavljeni najpomembnejše novosti Splošne uredbe o varstvu podatkov in področja, ki jih bo uredil Zakon o varstvu

osebnih podatkov (ZVOP-2). Pozornost je bila usmerjena tudi na Evidenco dejavnosti obdelav osebnih podatkov, vodenje osebnih podatkov na Ministrstvu za obrambo, pogodbeno analizo osebnih podatkov, oceno učinka na varstvo osebnih podatkov, komunikacijsko zasebnost na delovnem mestu ter vprašanje v povezavi z varstvom osebnih podatkov.

Varstvo osebnih podatkov je zagotovljeno že z Ustavo RS, podrobno pa to področje ureja Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1), ki ga bo kmalu nadomestil nov Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2). Pomembno je tudi to, da je bila leta 2016 sprejeta nova evropska uredba (Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016) o varstvu posameznikov pri analizi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES, ki jo krajše imenujemo splošna uredba o varstvu podatkov (angl. GDPR). Splošna uredba je začela veljati 25. maja 2018, pravkar pa se sprejema nov slovenski zakon (ZVOP-2). Pri svojem delu je treba natančno poznati in upoštevati tako GDPR kot ZVOP-2, ko bo postal veljaven. Pomembno je zavedanje, da je analiza osebnih podatkov vsako dejanje ali več dejanj, ki se izvajajo v povezavi z osebnimi podatki ali osebnimi podatki z avtomatiziranimi sredstvi in brez njih. K temu spadajo zbiranje, zapisovanje, urejanje, strukturiranje, shranjevanje, prilagajanje ali spreminjanje, priključitev, vpogled, uporaba, razkritje s posredovanjem, razširjanje ali drugačno omogočanje dostopa, prilagajanje ali kombiniranje, omejevanje, izbris ali uničenje. ■

JEZIKOVNI KOTIČEK

SVETLIKAVI TRICIJ ALI TRITIJ?

Nočne razmere močno otežijo vojaško delovanje, zato v Slovenski vojski uporabljamo posebno namensko opremo, med drugim optično namerilno napravo Trijicon, posebne merke in kompase. Vse naštetu ima dele, ki vsebujejo v temi svetlikajočo se snov, *tritij*. To je izraz za radioaktivni izotop vodika, ki so ga odkrili leta 1934. Beseda pomeni tretji in je nastala iz grškega izraza *trifos*, ta je v tridesetih letih 20. stoletja prešel v sodobno znanstveno latinščino kot *tritium* (povzeto po slovarskem geslu *tritium* v Oxfordovem spletnem slovarju www.lexico.com in geslu *tritij* iz SSKJ na portalu www.fran.si).

Kljub radioaktivnosti v majhnih količinah, kakršne uporabijo za izdelavo številčnic ročnih ur in raznih instrumentov, ne ogroža zdravja. V garancijskih listih različnih proizvajalcev obljublajo, da se bo izdelek za jamčeno svetlikal še 12 let po proizvodnji

(povzeto po podjetju Compases Cammenga, www.cammenga.com, podatek potrjujejo tudi spletna gradiva o radioaktivnosti Uprave RS za jedrsko varnost). Trditev ni nujno trgovsko sleparjenje za pospeševanje prodaje. Povezana je namreč s časom, v katerem naravno razpade polovica atomov te radioaktivne snovi. Upamo lahko, da bomo zato tritijeve kompase (angl. *tritium compass*), tritijeve merke (angl. *tritium gun sight*) in tritijeve nočne namerilne naprave (angl. *tritium night sighting devices*) še dolgo uporabljali.

Izraz *tritijev* oziroma *tritij* je sicer v slovensčini manj uveljavljen. Teh dveh oblik namreč ni v dostopnih spletnih slovarjih SAZU. Zlasti Slovenskemu pravopisu lahko zaupamo, v njem pa najdemo le besedo *tritij*. Tudi v medicinski in jedrski stroki (viri za iskanje so bili Digitalna knjižnica Slovenije – dlib, spletna stran NEK, Cobiss, DKUM in KAS) sta pogo-

steje uporabljena *tritij* in pridevnik *tritijev*, na primer *tritijevo* jedro, *tritijev* reaktor, svetilna masa s *tritijem*. Podobno ugotovimo, kadar pobrskamo po spletnih zbirkah jezikovno urejenih člankov iz splošnih časopisov. Oblike *tricij*, *tricijev*, tudi *tricijski* se pojavijo, vendar izjemno redko, največ pri ponudnikih vojaške opreme in na strelskih ter lovskih forumih, ki jih kot merilo jezika težko resno upoštevamo. Vzroke za njihov nastanek bi razkrila natančnejša analiza zgodovine prevzemanja in podomačevanja ter podrobnejši pregled rabe iz naravoslovnih virov. Zaradi vsega naštetega se s stališča rabe knjižnega jezika nagibamo k uporabi izrazov *tritij* in *tritijev*. Smo pa želeli brez radioaktivnih elementov vsaj osvetliti pojav, ki kaže razliko med jezikovnim predpisom in živim jezikom ter jezikom stroke.

Vanessa Škornik, Šola za tuje jezike

SVEČE NA ADVENTNEM VENCU*

Na adventnem vencu so gorele že štiri sveče in ljudem naznanjale, da se bliža božič. V napol mračni cerkvi je vladala popolna tišina, zato se je slišal pogovor med svečami. Prva je rekla: »Ime mi je Mir, vendar ne mo-

rem ostati prižgana v današnjem svetu, v katerem sta sovraštvo in nasilje tako pogosta. Nihče več ne skrbi za moj plamen. Kmalu bom ugasnila.« Njen plamen je začel poje-mati in kmalu je zares ugasnila. Potem se je

oglasila druga sveča: »Jaz sem Vera, moja svetloba pa ne razsvetljuje več. Mraz brezbožnosti in tema dvoma sta me zdrobila. Nesmiselno je, da bi še svetila.« Komaj je to izgovorila, je zavel strupeno mrzel veter in jo ugasnil. Tretja sveča je žalostno spregovorila: »Ime mi je Ljubezen. Nimam več moči, da bi ohranjala svoj plamen. Ljudje me dušijo s svojo brezčutnostjo in me nič več ne cenijo.« Pri priči je ugasnila.

Tedaj je v cerkev stopil otrok. Zagledal je ugasle sveče: »Zakaj ne gorite? Do kraja bi morale dogoreti!« je zaklical. Otroku so se orosile oči in zaslišal se je glas četrte sveče: »Na bodi žalosten. Dokler gori moj plamen, lahko znova prižgem tudi druge sveče, kajti jaz sem Upanje.« Otrok se je pomiril. S četrto svečo je prižgal druge tri. V mraku so na adventnem vencu znova zaplapolali plameni vseh štirih sveč.

Želim vam veliko upanja v prihajajočem prazničnem mesecu.

Pripravil in priredil Matej Jakopič, vojaški vikar

*Zgodba iz knjige *Zgodbe za advent in božič*. Zbral in uredil Božo Rustja, Ognjišče 2013.

PREBRALI SMO

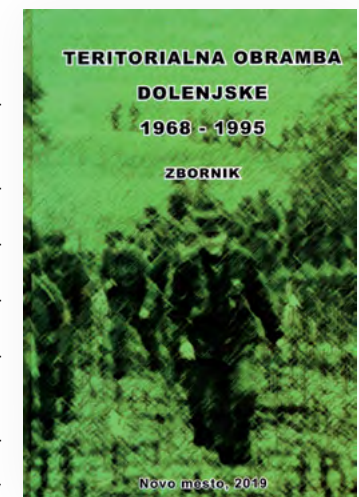

TERITORIALNA OBRAMBA DOLENJSKE 1968–1995: ZBORNİK PRISPEVKOV PO ZVVS DOLENJSKE, MAG. MATJAŽ RAVBAR (UR.)

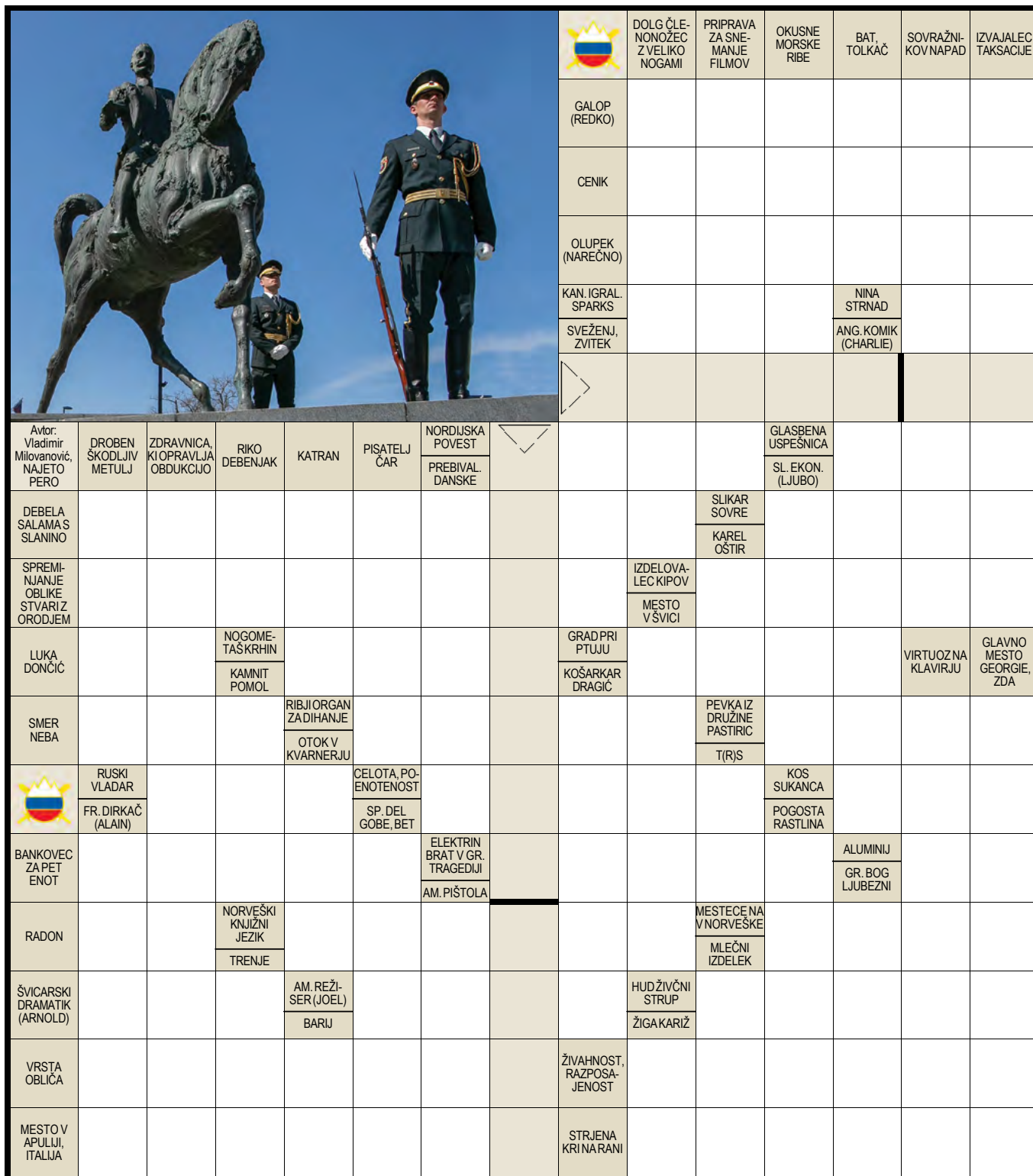
Pokrajinski odbor Zveze veteranov vojne za Slovenijo je ob 50. obletnici ustanovitve Teritorialne obrambe (TO) v sodelovanju z Vojaškim muzejem Slovenske vojske izdal monografijo Teritorialna obramba Dolenjske 1968–1995, ki je izšla letos spomladi. V zborniku je s pripovedmi teritorialcev predstavljeno delovanje TO v jugovzhodni Sloveniji oziroma na območju širše Dolenjske, ki je obsegalo nekdanje občine Novo mesto, Črnomelj, Metlika, Ribnica, Kočevje, Brežice, Krško, Sevnica, Trebnje, Grosuplje in Litija. Zgodovinski prikaz delovanja TO Dolenjske je postavljen v širši časovni in geografski okvir, saj so v zborniku opisani nastanek, razvoj, organizacijska struktura ter delovanje TO na republiški in lokalni ravni. Kronološko lahko sledimo njenemu razvoju od leta 1968, ko so bile ustanovljene prve partizanske teritorialne enote, do njenega preoblikovanja v Slovensko vojsko leta 1995. Ob nastanku je bila to nova struktura, ki je delovala na temeljih izročila slovenske partizanske vojske, s slovenščino kot poveljevalnim jezikom in z uniformami, ki so se

delno razlikovale od uniform JLA ter drugih TO. Hkrati je bila obrambna struktura, ki jo je JLA pokroviteljsko podcenjevala, zato sta se v njej sčasoma oblikovali svojstveni kultura in tradicija, prav tako pa se je poglobljala vez z lokalnim okoljem ter prebivalstvom. TO se je sčasoma in zaradi reorganizacij krepila ter vojaško dozorela. Njeni pripadniki so se znebili občutkov manjvrednosti in organizacija je postala prepoznavna ter vredna zaupanja. Leta 1991 se je oblikovala v obo-roženo silo slovenskega naroda. Pri pripravi vsebine zbornika je sodelovalo več deset avtorjev. Večina izmed njih je iz vrst nekdanjih pripadnikov enot, štabov in poveljstev TO, zato so njihovi prispevki osebni pričevanja teritorialcev ali, kot je v uvodni besedi zapisal Jože Ribič, so zapisi o: »/.../ domoljubju, enotnosti, tovarštvu in medsebojnem sodelovanju, predvsem pa so to pričevanja pripadnikov enot ter štabov TO, ki so leta 1991 stopili v bran svoji domovini.«

Ana Brodnik, Knjižnično-informacijski in založniški center

NAGRADNA KRIŽANKA

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev gesla iz prejšnje številke: **SKUPAJ REŠUJEMO ŽIVLJENJA.**

Nagrade prejmejo:

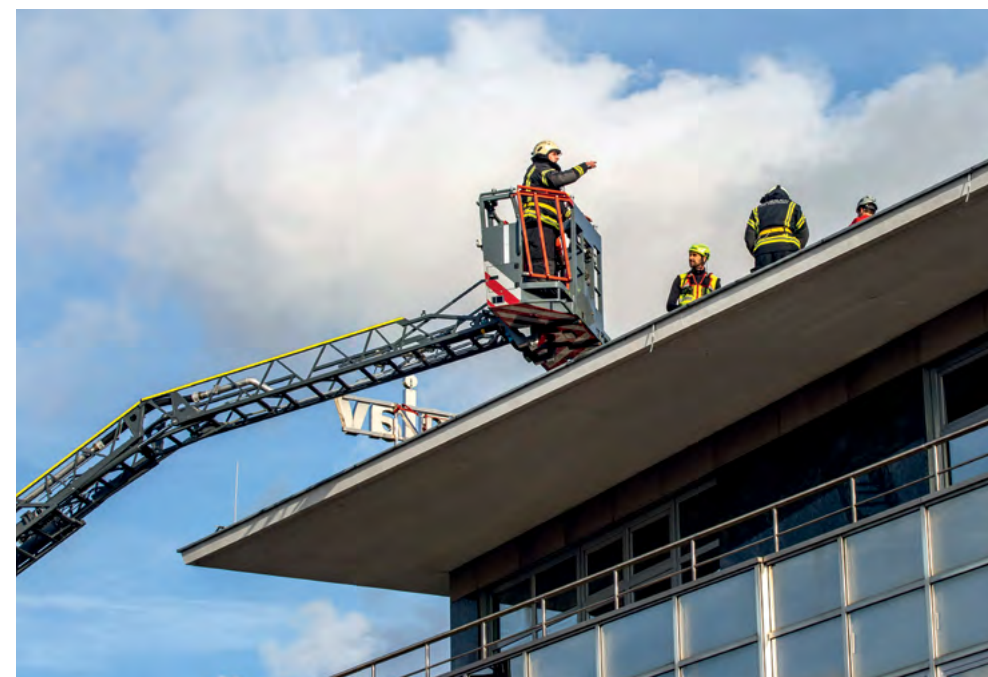
- **Franc Šabnik**, Srednje Gameljne 18 a, 1211 Ljubljana Šmartno,
- **Slavica Krpić**, Slaveči 71, 9263 Kuzma,
- **Saša Stopar**, Badovinčeva 18, 3270 Laško.

Nagrajencem čestitamo.

Pravilne rešitve tokratne križanke nam pošljite **do srede, 11. decembra 2019**, na naslov:

Uredništvo Revije SV, Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana, ali na elektronski naslov: urednistvo.sv@mors.si.

POIŠČI PET RAZLIK

REŠITEV IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

PREDNOVOLETNO SREČANJE UPOKOJENCEV MO

MINISTER ZA OBRAMBO RS KARL ERJAVEC VABI UPOKOJENKE IN
UPOKOJENCE MINISTRSTVA ZA OBRAMBO NA TRADICIONALNO SREČANJE,
KI BO V PETEK, 13. DECEMBRA 2019, OB 13. URI
V ŠPORTNI DVORANI VOJAŠNICE EDVARDA PEPERKA V LJUBLJANI.

VLJUDNO VABLJENI!